

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΓ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1976 | ΑΡΙΘ. 17

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΤΑΠΟΔΙΔΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗΝ

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ Κ. ΜΑΞΙΜΟΥ

Ἀναχώρησις καὶ ἄφιξις.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἀνταπόδοσιν τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπισκέψεως τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. κ. Μαξίμου, ἀπεφάσισε, διὰ τῆς ἀπὸ 13-4-76 διαγνώμης τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς τοιαύτης ἐπισκέψεως, ἐπὶ ἀναθερμάνσει τῶν σχέσεων καὶ συσφίγξει τῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν τῶν χριστεπωνύμων ποιμνίων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Οὕτω Συνοδικῆ ἀντιπροσωπεύει, ὑπὸ τὸν Μακριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Πρόεδρον τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. κ. Σεραφεῖμ, εἰς ἣν μετέσχον οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Ἀρτης κ. Ἰγνάτιος καὶ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανος, ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανος. Ἀρχιμ. κ. Ἀμβρόσιος Λενῆς, ὁ Γραμματεὺς τῆς Μ.Σ.Ε. Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων Πανος. Ἀρχιμ. κ. Μελέτιος Καλαμαράς, ὁ πρωτοπρεσβύτερος κ. Σπ. Βλαντίκας, ἰδιαιτέρος γραμματεὺς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ὁ ἱερολ. Διάκονος κ. Ἰγνάτιος Γαλάνης καὶ ὁ Διοικητὴς τοῦ ΟΔΔΕΠ κ. Ἀθανάσιος Ἀρβανίτης, τὴν ἑσπέραν τῆς 3.6.76, προπεμφθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐξοχ. Πρέσβεως τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἑλλάδι κ. Γεωργίου Πετκῶφ, ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς διὰ Σόφιαν τῆς Βουλγαρίας, ὅπου καὶ ἀφίχθη ὀλίγον πρὸ τοῦ μεσονυκτίου.

Εἰς τὸν Ἀερολιμένα τῆς Σόφιας ὑπεδέχθησαν τὴν Α. Μακαριότητα καὶ τὴν συνοδείαν του ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. κ. Μαξίμος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ ὄλων Ἀρχιερέων τῆς Βουλγαρίας, Ἱεροῦ Κλήρου, καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Πολιτείας, ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας κ. Μπαρύμωφ καὶ τοῦ Βοηθοῦ αὐτοῦ κ. Ἀρσένωφ.

Λίαν χαρακτηριστικὴ ἦτο ἡ τάξις τῆς ὑποδοχῆς. Εἰς τὴν βᾶσιν τῆς κλίμακος τοῦ ἀεροπλάνου εἶχον προσέλθει καὶ ἀνέμενον μόνον ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ δύο Ἐκπρόσωποι τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας, ἐνῶ ὁ λοιπὸς Ἱερὸς Κλήρος ἴστατο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Διαμερίσματος ὑποδοχῆς Ἐπισήμων τοῦ Ἀερολιμένους.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Ἐπισήμων, ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρας θερμῆς ἀγάπης καὶ ἐγκαρδιότητος, ὁ Πατριάρχης κ. Μαξίμος προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατον

Ἀρχιεπίσκοπον κ. Σεραφεῖμ καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀκολουθίας του, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Προσφωνῶν Ὑμᾶς, Μακαριώτατε ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ, Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους ἀξιότους Συνοδοὺς Ὑμῶν μὲ τὸ «ὡς εἰ παρέστητε» εἰς τὴν φιλόξενον Χώραν μας, σᾶς ὑποδεχόμεθα ὡς ἀγαπητοὺς φιλοξενουμένους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας. Θερμῶς εὐχόμαι, κατὰ τὸν ἀδελφικὸν τοῦτον ἐναγκαλισμὸν ἀγάπης, νὰ ἔχωμεν ἐπικοινωνίαν προσεγγίσεως, ἀμοιβαίαν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων καὶ καλὴν γνωριμίαν καὶ προσέγγισιν, διὰ νὰ εἶναι καὶ ταῦτα μία συμβολὴ εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν σχέσεων τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν φίλων καὶ γειτόνων λαῶν μας, καθὼς προσερχόμεθα καὶ εἰς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας μας (ἐντὲρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως). Καὶ πάλιν Σᾶς εὐχόμεθα καλὴν διαμονὴν πλησίον μας».

Ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ εἶπε:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα Βουλγαρίας καὶ λίαν ἀγαπητὲ Ἀδελφέ κ. Μάξιμε, χαίρω ἰδιαιτέρως, τόσο ἐγώ, ὅσον καὶ τὰ μέλη τῆς ἡμετέρας συνοδείας, διότι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ὄντως φιλόξενον Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν καὶ γείτονα φίλην Χώραν τῆς Βουλγαρίας. Ἡ ἀμοιβαία καὶ εὐκρινὴς ἀγάπη εἶναι αὐτή, ἣτις ὠδήγησε τὰ βήματα ἡμῶν, ὥστε νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν τοῦτο περιβάλλον καὶ ἀνταλλάξωμεν τὸν ἀσπασμὸν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ νὰ μεταφέρωμεν τὴν ἀγάπην τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς Σεπτικῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ κοινῇ πίστει καὶ τῷ αὐτῷ Βαπτίσματι.

Μὲ αὐτὴν τὴν ἄφατον χαρὰν, ἀπευθύνομεν ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν πρὸς Ὑμᾶς, Μακαριώτατε Πατριάρχα κ. κ. Μάξιμε καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀγίους Ἀδελφούς, τοὺς συγκροτοῦντας τὴν Ἁγίαν Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, πρὸς τὸν Ἱερόν αὐτῆς Κλήρον καὶ πρὸς τὸν εὐσεβῆ Βουλγαρικὸν Λαόν, τοῦ ὁποῖου ἐπ' ἐσχάτων αἱ σχέσεις μετὰ τοῦ Λαοῦ τῆς Ἑλλάδος συνεσφίχθησαν ἐπιπεραιτέρω, διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ τῶν ἐπισκέψεων τῶν Ἡγετῶν τῶν δύο Χωρῶν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν

ποσῶς διὰ τὴν ἐν ἀγάπῃ φιλοξενίαν ἡμῶν εἰς τὴν Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας καὶ εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος χαρίζῃ ὑγείαν σταθερὰν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τοὺς συγκροτοῦντας τὴν ἡγεσίαν τῆς Ἐκκλησίας Βουλγαρίας, πᾶσαν δὲ εὐτυχίαν εἰς σύμπαν τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα αὐτῆς. Χαίρετε ἐν Κυρίῳ, Μακαριώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ κ. Μάξιμε».

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ἐπιβίβασις ἐπ' αὐτοκινήτων καὶ μετάβασις εἰς τὴν περίπου 12 χλμ. ἀπέχουσαν πόλιν τῆς Σόφιας καὶ κατάλυσις εἰς τὸ παρὰ τὴν πλατεῖαν Λένιν ξενοδοχεῖον ΒΑΛΚΑΝ.

Δοξολογία ἐπὶ τῇ ἀφίξει.

Τὴν ἐπομένην, Παρασκευὴν 4-6-76, ἐγένετο ἐπίσκεψις εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον, ὅπου καὶ ἐγένετο Δοξολογία εἰς τὸ Παρεκκλήσιον αὐτοῦ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Δοξολογίας ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος, χαιρετίζων τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἀναπέμπω δόξαν τῷ Κυρίῳ, διότι ἠδόκησε νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἐπίσκεψις Σας αὕτη εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, κατόπιν προσκλήσεώς μας.

Τὸ γεγονός αὐτὸ μᾶς δίδει μεγάλην χαρὰν, ἥτις καὶ ολοκληρώνει τὰς ὥραιάς μας ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπίσκεψίν μας εἰς τὴν χώραν Σας.

Τότε πλαισιούμενοι ἀπὸ τὴν ἀγάπην τὴν ἰδικὴν Σας, τῶν συνεργατῶν Σας καὶ ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ Σας, ἐπεράσαμεν ἀληθινοῦς στιγμὰς προσευχῆς καὶ συγκινήσεως, ἐκ τῶν ἀθροιστῶν ἐκδηλώσεων ἀγάπης πρὸς τὸν Βουλγαρικὸν λαόν.

Ἰδιαιτέρων τιμῶν ἠξιώθησαν τότε οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, ἐκ μέρους καὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ. Βαθεῖα ἡ χαρὰ μας, βαθεῖα ἦτο καὶ ἡ ἀμοιβαίότης τῶν αἰσθημάτων μας.

Ἦτο φανερόν, ὅτι ὅλοι ἦσαν γεμᾶτοι χαρὰ διὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐπίσκεψίν μας.

Καὶ ἡμεῖς χαίρομεν, διότι τώρα ἔχομεν τὴν χαρὰν καὶ δυνατότητα νὰ Σας δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρισθῆτε μετὰ τοὺς ἱεράρχας, τὸν κλήρον, τὸν εὐσεβῆ λαόν καὶ τὴν ὥραιαν πατρίδα μας καὶ μάλιστα τὴν ἀνοιξί, νὰ προσκυνήσητε τοὺς ἱερούς τόπους τῆς, νὰ ἐπισκεφθῆτε τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα τῆς καὶ νὰ θαυμάσητε τὰ ἐπιτεύγματά τῆς.

Θὰ ἠθέλαμεν νὰ ἐμένατε πολὺ περισσότερον κοντὰ μας, ὥστε νὰ ἠδύνασθε νὰ ἐπισκεφθῆτε καὶ τὴν Κοιλιάδα τῶν Ρόδων καὶ ἄλλα μέρη.

Εὐχόμεθα πάντως νὰ διέλθητε τὰς ἡμέρας τῆς ἐδῶ διαμονῆς σας ἄνετα καὶ εὐχάριστα, μετὰ τὰς εὐλογοῦντας δὲ καὶ ἐγκαρδίους προσευχὰς μας νὰ ἀξιώθωμεν νὰ σὰς ἔχωμεν λίαν συντόμως καὶ πάλιν κοντὰ μας πρὸς νέαν καὶ μεγαλυτέραν χαρὰν μας.

Ἀπαντῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε:

Ἀγιώτατε Πατριάρχα Βουλγαρίας,

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ κ. Μάξιμε,

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,

Ἀνταποκρινόμενοι εἰς φιλόφρονα ἀδελφικὴν πρόσκλησιν τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος καὶ τῆς περὶ Ὑμᾶς Ἱεραῆς Συνόδου, ἐρχόμεθα τῇ συνοδείᾳ Σεβασμίων Ἱεραρχῶν καὶ ἐν Κυρίῳ συνεργῶν ἡμῶν εἰς τὴν φίλην καὶ ὁμόδοξον ταύτην Χώραν, μετὰ σκοπὸν βασικόν καὶ πρωτίστον τὴν ἀνταλλαγὴν τοῦ ἀδελφικοῦ ἐν Χριστῷ ἀσπασμοῦ καὶ τὸν ἀπαρτισμὸν τοῦ καλῶς ἐναρξαιμένου παλαιότερου ἔργου τῆς ὀλονὲν μεγαλυτέρας προσεγγίσεως μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μας.

Ὡς καὶ ἔδει, αἱ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας σχέσεις εἶναι βαθεῖαι καὶ εὐλογοῦνται. Καὶ ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν, νὰ καταστήσωμεν ταύτας πρότυπον εἰς δόξαν Χριστοῦ. Πῶς θὰ ἦτο λοιπὸν δυνατόν νὰ μὴ σπεύσωμεν ἀγαλλομένῳ ποδὶ εἰς τὴν εὐλογημένην ταύτην Χώραν πρὸς ἀπαξ ἔτι ἀνταλλαγὴν ἀσπασμοῦ μετ' Ὑμῶν; Ἀλλά: «χαρὶς τῷ Θεῷ τῷ διδόντι ἡμῖν τὴν σπουδὴν ταύτην» (Β' Κορ. 8,16).

Θὰ μένη βαθέως ἐγκεχαραγμένη εἰς τὴν καρδίαν μας ἡ περυσινὴ ἐπίσκεψις Σας εἰς τὴν Χώραν μας. Ἦτο ἀληθινὴ εὐλογία. Ἐκεῖνοι, εἰς τῶν ὁποίων τὰς καρδίας κατοικεῖ ὁ Χριστός, εἶδον τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα ὡς Ἀγγελον Κυρίου. Σὰς ἠγάπησαν. Καὶ μαζί Σας ὄλους τοὺς ἀδελφοὺς εὐσεβεῖς Βουλγάρους, ποὺ ἐμψυχώνει ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ἐνδοξον μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Πατριάρχου Εὐθymiου, εἰς τὸ ὁποῖον λάμπει καταναγάζουσα τὸν κόσμον μυστικῶς ἡ δόξα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς ὄλην τὴν τὴν Θεϊκὴν φωτοχυσίαν.

Γνωρίζομεν, ὅτι ἤλθομεν εἰς τὴν οἰκίαν ἀγαπητῶν μας ἀδελφῶν. Ὅχι μόνον οὐδεμίαν ἔχομεν περὶ τῆς ἡμῶν διατριβῆς φροντίδα, ἀλλὰ ἔχομεν καὶ βαθυτάτην τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ μετ' Ὑμῶν ἀναστροφὴ θὰ γίνῃ εἰς ἡμᾶς ἀφορμὴ καὶ δύναμις ἀναπαύσεως, παρηγορίας καὶ ἀναψυχῆς, ἀπὸ τὰς ποικίλας πικρίας, ποὺ εἶναι σύμφυτοι μετὰ τὴν ποιμαντορίαν σήμερον.

«Ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτνται πρὸς Ὑμᾶς, τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν. Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν» (Β' Κορ. 6,11). Πιστεύομεν δέ, ὅτι σεῖς «Θεοδιδάκτοι ἔστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν. Καὶ γὰρ αὐτὸ ποιεῖτε εἰς πάντας» (Α' Θεσσ. 4, 9-10). Ἄλλ' ὑπάρχει τι τὸ ὑψηλότερον τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης, τῆς ἀμοιβαίας

δέ, ἥτις κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον εἶναι ὁ «σύνδεσμος τῆς τελειότητος» (Κολ. 3,14);

Μακαριώτατε,

Σὰς εὐχαριστοῦμεν ἐξ ὅλης καρδίας διὰ τὴν πρόσκλησιν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν Ὁρθόδοξον Βουλγαρίαν, πὸν μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσενηθῶμεν εἰς τοὺς Ἱερούς Ναούς τῆς μετὰ τῶν ὁμοδόξων ἀδελφῶν μας, νὰ προσκνησῶμεν τὰ τίμια λείψανα τῶν ἁγίων, νὰ ἴδωμεν καὶ θαυμάσωμεν τὴν ὑπακοὴν τῶν πιστῶν καὶ ἀσκητῶν, νὰ διδαχθῶμεν ἀπὸ τὴν ὕψ' Ὑμῶν ἀσκησιν τῆς διακονίας τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, πρὸς φωτισμὸν καὶ ἁγιασμὸν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, πὸν ὁ Θεὸς ἤρριξε τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑψ' ἡμῶν καὶ ἀναμένει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν κοινὴν ἡμῶν ἐλπίδα.

Ἀσπαζόμεθα μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης ἅπαντας τοὺς ἀγαπητοὺς καὶ περιποθήτους ἡμῶν ἀδελφούς.

Καὶ ἔχομεν τὴν προαίσθησιν, ὅτι ἡ εὐφροδία τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, πὸν κατεσκήνωσε τόσον πλουσίως εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰ Ἱερά χαριτόβρυτα λείψανα τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ ἀσκητοῦ τῆς Ρίλας, καὶ ὄλων τῶν ἄλλων Βουλγάρων Ἁγίων, καὶ πληροῖ ἐκτοτε τῆς ὁσμῆς τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ τὴν εὐδαίμονα ταύτην Χώραν καὶ τὸν Λαόν τῆς, θὰ μᾶς κάμῃ νὰ προγενθῶμεν πλησίον σας κάτι ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ τὴν τερπνότητα, πὸν θὰ ἔχουν αἱ λαμπρότητες τῶν Ἁγίων εἰς τὸν Παράδεισον.

Πλουσία εἰς ἐντυπώσεις ἦτο ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν πρῶταν ἐπίσκεψις εἰς τὸν κεντρικὸν Ἱερὸν ἱστορικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκυ καὶ τὸ ὑπὸ τὸν Ναὸν Μουσεῖον Βυζαντινῆς ἀγιογραφίας, ὅπου ἐγένετο κατατοπιστικὴ ξενάγησις.

Τὴν 12.30 παρετέθη γεῦμα εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον ΒΑΛΚΑΝ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ὁ Μακ. Πατριάρχης Βουλγαρίας προσεφώνησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τὴν Ἀκολουθίαν του. Εἰς ταῦτα ὁ Μακ. κ. Σεραφεῖμ ἅπαντῶν εἶπε :

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, καὶ λοιποὶ κληρικοί, οἱ ὁποῖοι ἐυρίσκεσθε τὴν στιγμὴν αὐτὴν γύρω ἀπὸ τὴν τράπεζαν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχομεν τὴν τιμὴν ἡμεῖς, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ δεχθῶμεν τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῶν ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ συνεργατῶν Ὑμῶν.

Ὅπως ὁ Βουλγαρικὸς, οὕτω καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐκ παραδόσεως καὶ ἐκ φύσεως ἔχει φιλόξενα αἰσθήματα. Μάλιστα δὲ ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μέσα εἰς τὸ δωδεκάθεον εἶχε καὶ ἰδιαίτερον διὰ τὴν φιλοξενίαν θεόν, ὁ ὁποῖος ὀνομάζετο «Ξένιος Ζεὺς». Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἤθελον νὰ τονίσουν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι πόσον ἱερὰν ἐθεώρουν τὴν φι-

λοξενίαν καὶ πόσον ἐρριζωμένη ἦτο παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἡ ἀρετὴ τῆς φιλοξενίας, ὥστε καὶ θεὸν ὀνόμασαν ὡς προστάτην τῆς ἀρετῆς ταύτης.

Καὶ ταῦτα μὲν λέγομεν περὶ προχριστιανικῶν λαῶν μὴ γνωρισάντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἀλλ' ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐνηθρώπισε καὶ ἐρυρε τὸν σπόρον τῆς θείας διδασκαλίας Του εἰς τὴν γῆν, πρωτίστην καὶ βασικὴν ἀρετὴν ἠθέλησε νὰ ἔχουν οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀδελφικὴν μεταξὺ τῶν ἀγάτην. Οὐδενὸς δὲ πρέπει νὰ διαφευγῇ τῆς προσοχῆς, ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεχθὲν «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» δικαιολογεῖ ἀκόμη περισσότερον τὴν ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τοὺς συνεργάτας Αὐτῆς, κατὰ τὴν περυσινὴν ἐπίσκεψιν των εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν.

Εἶναι ἀδιανόητον διὰ τοὺς Χριστιανούς, γενικῶς, πολὺ δὲ περισσότερον δι' αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι διαδοραματίζουν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διδάσκαλοι καὶ ποιμένες, νὰ μὴ ἐναγκαλίζονται, ὡς πραγματικὸς ἀδελφούς, τοὺς ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Κυρίου ἀμπελῶνι ἐργάτας εἰς οἰανδήποτε καὶ ἂν ἀνήκουν ἐθνικότητα. Ἴδου διατί, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἶδετε τὴν τόσον θεομὴν φιλοξενίαν ἡμῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, τῆς ὁποίας ἐμνήσθητε πρὸ ὀλίγου. Ἦτο αὐθόρμητος καὶ καρπὸς γνησίας χριστιανικῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τρέφει πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας καὶ τὴν ὁποίαν τόσον ἐπαξίως διαποιμαίνει ἡ Ὑμετέρα πεπνυμένη Μακαριότης καὶ οἱ ὁμοίως ἐξάιρετοι Μητροπολίται καὶ συνεργάται Αὐτῆς.

Ἀλλὰ κατόπιν τῶν ὑπερθεν ἀντιστρέφομεν πλέον τοὺς πρὸς ἡμᾶς φιλόφρονες λόγους Ὑμῶν, Μακαριώτατε, καὶ λέγομεν τοῦτο. Ἡ ἔμμονος καὶ ἡ κατ' ἐπαλήθην ἀπευθυνθεῖσα ἡμῖν πρόσκλησις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ὅπως προσέλθωμεν ἐνταῦθα εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς Ὑμετέρας ἐπισκέψεως, ἡ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς ἀποφάσεως ἡμῶν ὅπως ἔλθωμεν ἐνταῦθα, αὐθόρμητος καὶ ἀπερίγραπτος ὄντως ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς Ὑμῶν διὰ τὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν, τὴν ὁποίαν ἐντονώτερον πλέον ζῶμεν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς χθές, ὅτε ἐπατήσαμεν τὸν πόδα εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ὑμετέρας Πατρίδος καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, με' ὀδηγοῦν εἰς τὴν σκέψιν μήπως ὁ Ξένιος Ζεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις ἐδίδαξε τὴν φιλοξενίαν εἰς τοὺς Ἑλληνας, ὕστερον ἔναντι τῶν φιλοξένων αἰσθημάτων τῶν ταγῶν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ. Αὐτὸ διαπιστώσαμεν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀφίξεώς μας ἐνταῦθα καὶ αὐτὸ μᾶς δίδει τὴν δύναμιν καὶ τὴν θέλησιν, τοῦλάχιστον εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅχι ἀπλῶς νὰ συνεχίσωμεν τὰς ἐπαφὰς καὶ νὰ διατηρήσωμεν τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης μεταξὺ μας, ἀλλ' εἰ δυνατόν καὶ νὰ καταστῶμεν στενοὶ συνεργάται εἰς τὸ κοινὸν ἔργον καὶ τὴν κοινὴν προσπάθειαν, πρὸς ἐπανευαγγελισμόν τῶν δύο λαῶν ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸ πλήρωμα τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν καὶ ἔχουν ἐκ φύσεως τὰ

ώρατα και εδγενή αισθήματα τής αγάπης, τὰ ὁποῖα ἐκδηλοῦνται εἰς τὴν φιλοξενίαν και τὰ ὁποῖα ἔκαμε ἀκόμη ὠραιότερα Ἐκεῖνος, "Ὅστις ἐξ ἀγάπης προσέφερε και τὸν ἑαυτὸν του ἀκόμη λύτερον ὑπὲρ ἡμῶν.

Μὲ ἀυτὰ τὰ ὀλίγα, Μακαριώτατε Ἅγιε Ἀδελφέ, και ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ὑψῶνω και ἐγὼ τὸ ποτήριον τουτο εἰς ὑγείαν τής Ὑμετέρας Μακαριώτητος και πάντων Ὑμῶν ἀντεπευχόμενος, ὅπως, ἡ γενομένη ἀπαρχὴ συναντήσεως και συμπορεύσεως τῶν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιῶν διὰ τε τής Ὑμετέρας Ἐπισκέψεως εἰς Ἑλλάδα και τής ἡμετέρας τοιαύτης εἰς τὴν χώραν Ὑμῶν, ἀποβῆ ἀφειτηρία μεγαλυτέρας και στενωτέρας συνεργασίας ὑπὸ τὴν εὐλογίαν πάντοτε τοῦ Φωτοδότου και Ἀρχηγοῦ τής πίστεως Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι ὄχι μόνον Θεὸς τής Ἀγάπης, ἀλλὰ και Θεὸς τής Εἰρήνης, τὴν ὁποῖαν εὐχομαι νὰ χαρίσῃ εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον.

Τὴν 5ην ἐσπερινήν, ἐκ μέρους τοῦ Μκκ. Πατριάρχου Βουλγαρίας, ἐγένετο ἀνταπόδοσις τής πρωϊνῆς εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον ἐπισκέψεως, εἰς τὸ Ξενοδ. ΒΑΛΚΑΝ, ὅπου και ἐπηρεολούθησε ἀνεπίσημον δεῖπνον.

Εἰς Ἱερὰν Μονὴν Ρίλας.

Τὴν ἐπομένην, ἡμέραν Σάββατον, 5-6-76, ἐγένετο μετάβασις εἰς τὴν περιώνυμον Ἱερὰν Μονὴν Ρίλας, ἀπέχουσαν περὶ τὰ 200 γλμ. νοτίως τής Σόφιας, ἐνθα, ἅμα τῷ ἀφίξει, ἐγένετο Δοξολογία εἰς τὸ Καθολικὸν τής Μονῆς, μετὰ τὸ πέρασ τής ὁποίας ὁ Ἡγούμενος τής Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς Ἀρχιμ. Μεθόδιος προσεφώνησε τοὺς ἐπισκέπτας, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἄγιώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐπισκέπται μας ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τής Ἑλλάδος,

Ἡ Ἱ. Μονὴ τής Ρίλας εἶναι σύγχρονος μετὰ τὴν ἐκχριστιάνισιν τής Βουλγαρίας. Ὑπάρχει ἀδιακόπως περισσότερα ἀπὸ χίλια χρόνια. Ὁ ἰδρυτὴς τής, ὁ ὅσιος και θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ ἐν Ρίλα ὁ θαυματουργὸς ἐγεννήθη τὸ 876. Ὑπῆρξε μὲν Βούλγαρος ἀροτόπαις, ἐκ πτωχῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ ἦτο πεποικισμένος μετὰ πολλὰ τάλαντα πνευματικά. Ἐτι ἐκ κοιλίας μητρός αὐτοῦ ἀνετρόφη μετὰ βαθεῖαν πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ὡς ἐκ τής ὁποίας ἀπὸ τὴν πρώϊμον ἦδη ἐφηβείαν του ἐδοκίμασε ἰσχυρὰν κλίσιν πρὸς τὴν μοναχικὴν ἀναχώρησιν και ἀδιαλείπτως ἔχων θεομὰ δάκρυα, δάκρυα χαρᾶς, διότι ἠσθάνετο πάντοτε τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ μέσα εἰς τὴν καρδίαν του.

Παράλλῃως πρὸς τὴν εἰς Θεὸν πίστιν του, θεμελιῶδες σημεῖον τοῦ χαρακτήρος του ἦτο ἡ μεγάλη του ἀγάπη πρὸς τὸν λαόν. Ἐντεῦθεν και ἡ μοναχικὴ του ἀναχώρησις δὲν ἦτο ὁ σκοπὸς τής ζωῆς του, ἀλλὰ σχολεῖον μιᾶς πνευματικῆς ἀφειτηρίας. Μετὰ δεκάδας ἔτη πλήρη ἀσκητικῶν κατορθωμάτων, πλησίον του συνεκεντρώθησαν ἑκατοντάδες μαθητῶν, μιμητῶν τής πίστεως και τῶν ἀρετῶν του. Καὶ ἔτσι ἐτέθη ἡ ἀρχὴ αὐτῆς τής μεγάλης ἀγίας Λαύρας.

Πέντε ἔτη πρὸ τής μακαρίας κοιμήσεώς του ὁ ὅσιος Ἰωάννης ἀφῆσεν εἰς τοὺς μαθητὰς του τὴν διαθήκην του ἔγγραφον. Ἐν αὐτῇ ὡς ἓνα τῶν κυρίων σκοπῶν τής ζωῆς των ὥρισε νὰ εἶναι διδάσκαλοι τοῦ νεο-εκχριστιανισθέντος βουλγαρικοῦ λαοῦ εἰς τὰς ἀληθείας τής ἀγίας Ὁρθοδόξου πίστεως, νὰ τὴν γνωρίζουν και νὰ τὴν φυλάττουν ὡς τὸν πολυτιμότερον θησαυρόν, ὅστις τοὺς παρεδόθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν ἀγίων του Ἀποστόλων και τῶν ἀγίων Πατέρων τής Ἐκκλησίας.

Ὡς θεμελιωτῆς τής μοναχικῆς ζωῆς ἐν Βουλγαρία ὁ ὅσιος Ἰωάννης ὁ ἐν Ρίλα εἶναι ὁ μέγας Ἀντώνιος τής Βουλγαρίας, ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης μας, ὁ Λουκάς ὁ Στειριώτης μας.

Κατὰ τοὺς δέκα παρελθόντας ἡδὴ αἰῶνας, ἀφ' ὅτου ἰδρύθη ἡ Ἱερὰ Μονὴ τής Ρίλας, δὲν ἐπανεσεν αὐτὴ νὰ εἶναι ὁ φάρος τής πίστεως τής Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τής Βουλγαρίας και ὁ πηρὸς τῶν ζηλωτῶν τής μοναχικῆς πολιτείας. Ἰδιαιτέρως ὁμως κατὰ τοὺς σκληροὺς χρόνους τής Ὀθωμανικῆς κατοχῆς εἰς αὐτὴν εὐρισκον ἀνάπαισιν, παρηγορίαν και ἐλπίδα καλλιτέρων ἡμερῶν οἱ καταδυναστευόμενοι ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ χριστιανοί. Καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτό, γνωρίζοντες τὴν ἀξίαν τής, μετὰ τὴν τελευταίαν πτωκαϊὰν τὸ 1833, ὁ Βουλγαρικὸς λαός, παρ' ὅτι δοῦλοι, ἐπέτυχε νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὴν μεγαλειώδη αὐτὴν Λαύραν, τὴν ὁποῖαν χαίρομεθα και ἡμεῖς σήμερον και οἱ ἐπισκέπται μας ἀπὸ ὀλόκληρον τὸν κόσμον, πὸν ὁ ἀριθμὸς τους εἶναι ἑκατοντάδες χιλιάδες κατ' ἔτος.

Εἰς αὐτὴν σήμερον ὡς ἀγαπητοὶ μας φιλοξενούμενοι και ποθητοὶ προσκνηταὶ τής Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς εὐρίσκεσθε και Ὑμεῖς, Μακαριώτατε Προκαθήμενε τής ἀγίας ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, τής Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος, Ἀρχιεπίσκοπε τής παλαιφάτου πόλεως Ἀθηνῶν και διάδοχε τοῦ θρόνου τῶν ἀποστολικῶν πατέρων ἀγίων Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου και Ἱεροθέου τοῦ θαυμασίου, και Ὑμεῖς, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι και διδάσκαλοι τής ἀγίας Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος.

Σὰς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς εὐλογήσητε νὰ μὴ πτωχεύσῃ ποτὲ ἡ Ἱερὰ αὐτὴ Λαύρα εἰς ἰσαγγέλους μοναχὸς και νὰ εἶναι πάντοτε ὁ λύχνος ὁ καιόμενος και θεθεμιμένος εἰς τόπον ὑψηλόν, ἵνα φέγγῃ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Οἰκίᾳ Βουλγαρίας, και νὰ εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὴν ἀγίαν Ὁρθοδοξίαν μέχρι συντελείας τῶν αἰῶνων.

Ἀντιφωνῶν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, εἶπε:

Μακαριώτατε ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ, Πατριάρχα Βουλγαρίας κ. Μάξιμε,

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Πανοσιολογιώτατε Ἅγιοι Καθηγούμενε,

Ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι καὶ Μοναχοί,

Εὐλογημένοι Χριστιανοί, προσκυνηταὶ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς,

Εἶναι ἰδιαίτερα εὐλογία τοῦ Κυρίου πρὸς ἡμᾶς ὅτι, ἐλθόντες εἰς τὰ ἡγιασμένα χώματα τῆς Βουλγαρίας, ὠδηγήθημεν εἰς τὴν ἱερὰν καὶ σεβασμίαν Μονὴν τῆς Ρίλας, ὅπου ἤσκησε θεοφιλῶς καὶ διέλαμψε μὲ τὰς θεοειδεῖς ἀρετὰς του, τὴν χάριν τῶν θαυμάτων καὶ τὴν καθαρὰν διδασκαλίαν του, ὁ Ὁσιος καὶ Θεόφορος Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης τῆς Ρίλας, ὁ φωστὴρ τῆς Βουλγαρίας, ὁ μέγιστος καὶ ἀειλαμπῆς καὶ τῆς ἁγίας ἡμῶν Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἡ δόξα καὶ τὸ καύχημα.

Θεωροῦμεν ἑαυτοὺς μακαρίους καὶ ὑποχρέους πρὸς τὸν ἁγιώτατον Πατριάρχη, διότι συμπεριέλαβεν εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ παραμονῆς μας καὶ ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Ἱερὰν ταύτην Μονὴν καὶ οὕτως ἠξιώθημεν νὰ προσκυνήσωμεν τὰ ἱερά καὶ χαριτόβρυτα λείψανά του καὶ νὰ ὀφρανθῶμεν τὴν ἀρετὴν εὐωδία, ποὺ ὁ Κύριος δίδει εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ἐκείνων, ποὺ πιστεύοντες εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν Του, ὡς υἱοὶ τῆς Ἀναστάσεως, διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν εὐστοχὸν παρατήρησιν τοῦ Ἀκαθίστου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ Ἀναστάσεως τύπον ἐκλάμπουσι καὶ τῶν Ἀγγέλων τὸν βίον ἐμφαίνουσι).

Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ δύναμις τῆς Ἀναστάσεώς Του ἔκαμαν τὸν θεόφορον Ἅγιον Ἰωάννην νὰ καταφρονήσῃ ὅλα τὰ τερατὰ καὶ ἡδέα τοῦ κόσμου τούτου καὶ νὰ ζήσῃ ἐν ἀσκήσει καὶ προσευχῇ. Καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἐδόξασε, τὸν ἔψωσε, καὶ τὸν κατέστησε, τὸν πτωχὸν καὶ ἄσημον μοναχόν, διδάσκαλον καὶ φωτιστὴν τοῦ λαοῦ, πατέρα καὶ διδάσκαλον βασιλέων, ζῶσαν καὶ ἔμπνευον ἀπόδειξιν τῆς χάριτος καὶ τῆς δυνάμεως τῆς Πίστεως τῆς Ἀναστάσεως, ἐνδοξότερον καὶ ἀγαπητότερον ἀπ' ὅλους τοὺς βασιλεῖς καὶ δυνατοὺς, εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι μόνος Κύριος τῆς δόξης εἶναι ὁ Χριστός.

Τὰ Ἱερά λείψανα τοῦ ὁσίου Ἰωάννου εἶναι ζῶσα μαρτυρία τῆς ἀκαταλύτου δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, ἥτις μᾶς συνδέει μὲ ἕνα σύνδεσμον τόσον ἰσχυρὸν καὶ ἀρρηκτον, ὥστε τίποτε νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὸν χαλαρώσῃ.

Ἔτσι ἠνωμένοι ἐν Χριστῷ, ζωοποιούμενοι ἀπὸ τὴν πίστιν, μὲ ὀδηγοὺς τοὺς ὁσίου καὶ μακαρίους

Πατέρας, οἱ ὁποῖοι ἐβάδισαν μὲν τὴν ὁδὸν τὴν στενὴν, ἀλλ' ὁ Κύριος ἐξήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀναφυκτὴν τῆς αἰωνίου βασιλείας Του, θὰ βαδίσωμεν τὴν ὁδὸν, τὴν ὁποῖαν ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου μᾶς ἠξίωσε νὰ ἀκολουθῶμεν, τὴν ὁδὸν τοῦ Σταυροῦ, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Ἀνάστασιν. («Ἴδου γὰρ ἦλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰ, ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως, ἐν ὄλω τῷ κόσμῳ»).

Ἐἴθε νὰ συναισθανώμεθα καὶ ἡμεῖς πάντοτε, ὡς ὁ ἅγιος Πέτρος ὁ Α' ἔγραφεν εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην, ὅτι «αἱ φροντίδες καὶ αἱ μέριμναι καὶ αἱ ἡδοναὶ τοῦ βίου» δὲν μᾶς ἀφήνουν νὰ ἀτενίσωμεν («τὸ φῶς τῆς καθαρᾶς μετανοίας»).

Ἐἴθε τὰ θεόσοφα διδάγματα, ὁ ὀλόφωτος βίος τοῦ ὁσίου Ἰωάννου καὶ τὸ ἀφθιτον φῶς τῶν ἀφύρτων λειψάνων του, νὰ φωτίζουν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ ὄμματα τῆς διανοίας ἡμῶν.

Ἐἴθε αἱ δυνατὰ πρὸς Κύριον πρεσβεΐαι του νὰ συνδέουν συνεχῶς στενωτέρου τοὺς δύο λαοὺς μας καὶ νὰ τοὺς ὀδηγοῦν εἰς εὐκρινῆ συνεργασίαν.

Μακαριώτατε,

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, διότι μᾶς ἐδώσατε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἔλθωμεν καὶ προσκυνήσωμεν τὴν ἱερὰν αὐτὴν Μονήν.

Εὐχαριστοῦμεν ἀκόμη τὸν ἐκλεκτὸν αὐτῆς Καθηγούμενον πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Μεθόδιον καὶ ὄλην τὴν ἀδελφότητα αὐτῆς, διὰ τὴν ὑποδοχὴν καὶ φιλοξενίαν.

Καὶ ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι ἤλθομεν ἔχοντες ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην Σας, εἰς τὴν ὁποῖαν πιστεύομεν, ὅτι θὰ ἐδῶμεν τὴν ἀνάπαυσιν, ποὺ ὁ Κύριος ἐπηγγέλετο εἰς τοὺς δούλους Του πλησίον Του.

Ἐπηκολούθησεν ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Ἱ. Μονῆς.

Κατ' ἀρχὴν ὁ ἠγούμενος τῆς Μονῆς Ἀρχιμ. Μεθόδιος ὡς ὁ φιλοξενῶν, προσφωνῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, ἀνεφέρθη εἰς τὰς κατὰ τὸ παρελθὸν ἀγαθὰς σχέσεις ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ πρῖσμα τῶν κοινῶν κινδύνων. Ἐξῆρε τὸ παράδειγμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑποδουλώσεως ἀμφοτέρων τῶν λαῶν ζήσαντος Δημητρίου Καντακουζηνοῦ, γόνου τῆς αὐτοκρατορικῆς οικογενείας, ὅστις πολλὰ εἶπε, ἐκήρυξε καὶ πολὺ ἐπόνεσε ὑπὲρ τῆς φιλίας καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο λαῶν. Καὶ κατέληξεν, ὅτι τὸ πνεῦμα, πνεῦμα ἀγάπης καὶ μετανοίας, τοῦ Καντακουζηνοῦ, πρέπει νὰ ἀναβιώσῃ εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο λαῶν.

Εἰς ταῦτα ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεὶμ ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

και λίαν μοι αγαπητέ εν Χριστώ αδελφέ, Πατριάρχα

Σόφιας και πάσης Βουλγαρίας κ. Μάξιμε,

Σεβασμιώτατοι "Αγιοι Άρχιερείς,

"Αγιε Καθηγούμενε,

"Εντιμολογιώτατοι "Αρχοντες της Πολιτείας,

"Αγαπητοί συνδαιτυμόνες,

Λέγεται ότι ή καλύτερα διπλωματία είναι ή γλώσσα της αληθείας, της ειλικρινείας και της εθιότητος. Ο προλαλήσας άγ. Καθηγούμενος αυτήν την γλώσσαν μετήλθε κατά την προσφώνησίν του. Έπεσήμανε δύο τινά: Πρώτον, κατά την ανάπτυξιν της ιστορίας της Ίεράς Μονής της Ρίλας, έτόνισε την μεγάλην συμβολήν, την οποίαν αι Μοναί της Όρθοδόξου Έκκλησίας προσέφερον εις τὰ έθνη αυτών, και δεύτερον, ότι πρέπει κάποτε διμιλοῦντες την αλήθειαν να λάβωμεν οι επί μέρους λαοί ένα σπόγγον εις χείρας ήμῶν και να αποσβέσωμεν όλα τὰ σφάλματα του πα-

ρελθόντος, τὰ όποια αναφέρονται εις την ιστορίαν των λαών ήμῶν (χειροκροτήματα).

Και όσον μεν άφορά εις τὸ πρώτον μέρος, τι δηλ. προσέφερον αι ιεραί Μοναί και ή Όρθόδοξος Έκκλησία γενικότερον εις τὰ έθνη, τὰ όποια ήσπασθησαν αυτήν, δέν νομίζω ότι πρέπει να αναφέρη τις πολλά. Άρκεί μόνον να μνησθῶμεν τόσον οι Βούλγαροι, όσον και οι Έλληνες της προσφοράς των ι. Μονῶν της Όρθοδόξου Έκκλησίας κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας, ότε εκινδυνεύσαμεν άμφοτέροι οι λαοί να αφανισθῶμεν. Την αλήθειαν αυτήν και τὸ γεγονός αυτό, τὸ πραγματικόν, επιτρέψατέ μου με δλην την παρησιαν, ή όποία με διακρίνει πάντοτε εις την ζωήν μου, να ειπω ότι όλοι οι τίμιοι άνθρωποι των δύο λαών ήμῶν εις οίανδήποτε ιδεολογίαν και αν ανήκωμεν, οφείλομεν να τὸ όμολογήσωμεν και να τὸ παραδεχθῶμεν.

Και τώρα ερχομαι να συγχαρώ την Κυβέρνησιν της Βουλγαρίας, ή όποία ερχεται να συνδράμη την Έκκλησίαν εις την διατήρησιν των ιστορικών αυτών μνημείων, που αποτελοῦν μιαν φωνήν και μιαν μαρτυρίαν διαρκείας της προσφοράς των ιερῶν Μονῶν και της Όρθοδόξου Έκκλησίας εις τὸ Βουλγαρικόν "Ε-

Οι Προκαθήμενοι των δύο Έκκλησιῶν, συμπαραστατούμενοι υπό Ίεραρχῶν και πολλῶν Κληρικῶν κατά την επίσημον Θ. Λειτουργίαν εις τὸν Καθεδρικόν Ναόν Σόφιας.

θνος καὶ τὸν Βουλγαρικὸν λαόν. Διότι αὐτὸ τὸ ὁποῖον διεπιστώσαμεν ἐδῶ, ἦτοι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως διατηρήσῃ τὸ ὠραῖον τοῦτο μνημεῖον, νὰ τὸ ἐπισκευάξῃ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ συγκεντρώῃ τὸ ἐνδιαφέρον πολλῶν ἐπισκεπτῶν ἐξ ὅλης τῆς ὑφ'ἡλίου, ὅσοι δύνανται νὰ φθάσουν ἕως ἐδῶ, αὐτὸ εἶναι πρὸς τιμὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἄς ἐπιτραπῇ διὰ τῶν χειλέων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μίας γείτονος χώρας νὰ μεταφεροῦν τὰ προσωπικὰ μου συγχαρητήρια πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, δι' ὅσα ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας πράττει εἰς τὸν τομέα τοῦτον τῆς συντηρήσεως τῶν μεγαλοσυρημάτων τῆς χριστιανικῆς τέχνης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (χειροκροτήματα).

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ ἁγ. Καθηγουμένου ἐπιθυμῶ νὰ εἶπω πάλιν μετὰ τῆς αὐτῆς παροχής, ὅτι ὀφείλομεν νὰ λησμονήσωμεν τὸ παρελθόν καὶ ἠνωμένοι, οἱ δύο λαοὶ μὲ τὴν αὐτὴν Ὁρθόδοξον πίστιν, νὰ βαδίσωμεν τὸν δρόμον μας εἰς τρόπον, ὥστε ἐν ἀγάπῃ εἰλικρινεῖ νὰ διαβιώσωμεν εὐτυχέστεροι, καθ' ὅσον οἱ ἐν ἀγάπῃ διαβιοῦντες λαοὶ, πολλῶν δὲ μᾶλλον ὅταν οὗτοι τυγχάνωσι λαοὶ γειτονικοὶ, ὅπως ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Βουλγαρία, εἶναι εὐδαιμονέστεροι καὶ ἐπιλύουσιν ὅλα τὰ προβλήματα καὶ συντελοῦν εἰς τὴν εὐημερίαν των.

Σφάλματα μόνον ὁ Θεὸς δὲν κάμνει, λέγομεν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί. Τοῦτο καὶ μόνον τὸ γεγονός μᾶς ὠθεῖ νὰ πλησιάσωμεν ἀλλήλους (τοῖς μὲν ὀπισθεν ἐπιλανθανόμενοι, τοῖς δ' ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοι) κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Μὲ αὐτὰς τὰς συντόμους σκέψεις ἐπιστεγάζων τὴν παροῦσαν προσλαλίαν, ὑψώνω τὸ ποτήριον καὶ εὐχομαι, ὅπως αἱ δύο ἀδελφαὶ Ὁμόδοχοι Ἐκκλησίαι καὶ οἱ δύο γείτονες λαοὶ ζήσουν ἐν ἀγάπῃ εἰλικρινεῖ, ἐν ὁμοιοῖα καὶ ἀδελφότητι, πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ εὐημερίαν τῶν τέκνων των.

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ξενάγησις εἰς τὸ λίαν ἀξιόλογον μουσεῖον τῆς Μονῆς, ἀπὸ πλευρᾶς ἀγιογραφικῆς βυζαντινῆς τέχνης, μὲ κορωνίδα ἐντυπωσιασμοῦ ἐντοιχισμένην πλάκα τοῦ πρώτου ἡγέτου τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας Γεωργίου Δημητρώφ, ἔχουσαν οὕτω:

«Θαροῦ νὰ πῶ, ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἡ σημερινὴ νέα, δημοκρατικὴ Βουλγαρία, ἡ Βουλγαρία τοῦ Λαϊκοῦ Μετώπου, ἐάν, σ' ἐκείνον τὸν καιρὸν τῆς σκοτεινῆς μαύρης δουλείας, (ἐννοεῖ, τῆς τουρκοκρατίας) δὲν ἦσαν τὰ μοναστήρια μας, ὡς αὐτὴ ἡ Ἱερά Μονὴ τῆς Ρίλας, τὰ ὁποῖα διετήρησαν τὸ ἐθνικὸν φρόνημα, τὶς ἐθνικὰς ἐλπίδες, τὴν ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν τῶν Βουλγάρων, καὶ τοὺς ἐβοήθησαν νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ ἀφανισμὸν ὡς Ἔθνος».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΩΦ

Μετὰ ὀλιγόχρονον ἀνάπαυσιν ἐγένετο ἀναχώρησις καὶ ἐπιστροφή εἰς Σόφιαν, ὅπου τὴν ἡμέραν ἐσπε-

ρίνην, εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Κυριακῆς, ἐψάλη ὁ Μ. Ἐσπερινός, μετὰ (ὡς συνηθίζεται) τοῦ Ὁρθρου τῆς ἐπομένης Κυριακῆς.

Εἰς Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Κυριακῆς.

Εἰς τὴν Εἴσοδον τοῦ Ἱ. Ναοῦ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ ἐνεδύθη μανδύαν, εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ Θρόνου. Περὶ τὸ τέλος τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας, τὴν ὁποῖαν παρηκολούθησε πλήθος εὐσεβοῦς λαοῦ, ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ τούτου Ναοῦ προσεφώνησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ὡς κάτωθι:

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Κλῆρος καὶ πιστοὶ εἴμεθα εὐτυχεῖς, ὑποδεχόμενοι εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Σόφιας τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τὸν ἐκλεκτὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς συνοδοῦσας καὶ νὰ λάβωμεν τὴν ἀρχιερατικὴν Σας εὐλογία. Μὲ χαρὰν καὶ μὲ μεγάλην ἐν Χριστῷ ἀγάπῃ χαιρετίζομεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τὸν Πρωθιεράρχην τὸν ὁμοπίστον Ἑλληνικὸν λαὸν, μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Ἱστορία ὥρισε νὰ ζῶμεν ὡς γείτονες. Καὶ ὅπως λέγει ὁ λαὸς μας, ὁ καλὸς γείτονας εἶναι περισσότερον ἀπὸ συγγενῆς.

Ἡ ἐπίσκεψίς σας εἰς τὴν χώραν μας, ἡ ἐπίσκεψίς σας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας, θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν μεγαλύτεραν σύσφιγξιν τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν περαιτέρω στερέωσιν τῆς φιλίας μεταξὺ τῶν δύο γειτόνων λαῶν μας. Διότι μία εἶναι ἡ πίστις, τὴν ὁποῖαν ὁμολογοῦμεν, μία εἶναι ἡ λειτουργία ποὺ ἐκτελοῦμεν, ἐν εἶναι τὸ ἅγιον Ποτήριον τῆς σωτηρίας ἀπὸ τὸ ὁποῖον πίνουμε καὶ ἓνα εἶναι τὸ ἰδεώδες ποὺ εἶναι ἐνώπιόν μας, ποὺ τὸ ἔχομεν ὡς διαθήκην ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρός μας: («Ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»), πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἐν ὑψίστοις.

Χαιρετίζω ἄλλην μίαν φορὰν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα μὲ τὸ (ὡς εἶ παρόστητε) μεταξὺ ἡμῶν, ταπεινὰ ἐκζητῶ τὴν πατρικὴν Σας εὐλογία. Εὐλογήσατε ἡμᾶς καὶ τὸ ποίμνιόν μας. Κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ, ἄς στερεώσῃ ἡμᾶς ἡ ἐνότης ἐν τῇ πίστει, εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ. Ἄς διευρύνεται καὶ ἐμβαθύνεται ἡ συνεργασία καὶ ἡ φιλία μεταξὺ τῶν φίλων λαῶν μας, πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς κοινὴν μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδοξίας σήμερον, διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς φιλίας μεταξὺ ὄλων τῶν λαῶν εἰς τὸν κόσμον. Εἰς πολλὰ ἔτη, Μακαριώτατε Δέσποτα.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀντιφωνῶν δι' ὀλίγων, εἶπεν:

Μακαριώτατε Πατριάρχα Βουλγαρίας κ. Μάξι-
 με και αγαπητέ ἐν Χριστῶ ἀδελφέ και συλλειτουργε,
 Σεβασμιώτατοι και αγαπητοί ἐν Χριστῶ ἀδελφοί,
 Αἰδεσιμολογιώτατοι και λοιποὶ Κληρικοί,
 Ἀγαπητοὶ Χριστιανοί,

Αἰσθάνομαι προσωπικῶς, ὡς και ὅλη ἡ ἀκολου-
 θία μου, μεγάλην χαράν, διότι μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία
 τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὴν ὡραίαν χώραν σας.

Ἦλθομεν, ὅπως εἶπε και ὁ ἀγαπητὸς Αἰδεσιμο-
 λογιώτατος πρὸ ὀλίγου, διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν τὴν
 ἀναθέρωμασιν και σύσφιγξιν τῶν σχέσεων, ἡ ὁποία
 κατὰ τὰ τελευταία χρόνια ἤρχισε μεταξὺ τῶν δύο Ἐκ-
 κλησιῶν μας, δηλαδὴ τῆς Ἑλληνικῆς και τῆς Βουλ-
 γαρικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἤλθομεν, προσκλήσει τῆς
 Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου πάσης Βουλγαρίας κ. Μαξίμου,
 πρᾶγμα ποῦ ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην και
 τὸν ἀμοιβαῖον σύνδεσμον τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας.

Ἀλλά, ὅταν λέγωμεν «τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας»,
 δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὸ Ἱερατεῖον, ἀλλ' ἐννοοῦμεν τὸ
 εὐσεβὲς πλῆρωμα και τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ποῦ εἰσθε
 σεῖς, οἱ εὐλογημένοι Χριστιανοί. Καὶ βεβαίως αἱ σχέ-
 σεῖς αἱ ἀγαθαὶ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν και τῶν
 λαῶν μας ὀδηγοῦν κατ' ἀκολουθίαν και εἰς τὴν καλὴν
 συμβίωσιν ἡμῶν, ὡς γειτόνων λαῶν και εἰς τὴν ἐν εἰ-
 ρῆνῃ συναναστροφῆν ἡμῶν και ἐπικοινωνίαν, ὅπως
 εἶπε προηγουμένως ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος. Διότι
 ὄντως, τὴν συμβίωσιν ἐν εἰρῆνῃ και ὁμονοίᾳ τῶν δύο
 λαῶν ἐπιφέρει ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης μεταξὺ αὐτῶν,
 ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὄρον βεβαίως, ἀγαπητοί μου, ὅτι οἱ λαοὶ
 και τὰ πληρώματα αὐτῶν θὰ ἔχουν ὀδηγὸν εἰς τὸν
 δρόμον των τὸ φῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τίποτε δὲν τὸ
 σκιάζει και οὐδεμίαν δύναμις τὸ σβῆνει, και τὸ φῶς αὐτὸ
 εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Τὸ εἶπεν ἄλλωστε, ὅτι «ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κό-
 σμου και ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα και ὁ ἀκολου-
 θῶν ἐμοί, λέγει, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ'
 ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς». Αὐτὸ τὸ φῶς, λοιπόν, ποδεῖναι
 ὁ Χριστός, ὡς φωτίζει και τὸν νοῦν και τὴν καρδίαν
 τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν και τῶν δύο λαῶν και
 ὡς κατεθύνη τὰ διαβήματα ἡμῶν κατὰ τὴν πορείαν
 μας εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, εἰς τρόπον ὥστε παρεσκευα-
 σμένοι νὰ καταξιοθῶμεν τοῦ αἰδίου φωτός ἐν τῇ αἰ-
 νιότητι, πλησίον τοῦ οὐρανοῦ Πατρός, τοῦ Ὁποῖου ἡ
 χάρις και τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶναι μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα ἐν Σόφια ἔληξε μὲ δεῖπνον εἰς
 τὸ ξενοδοχεῖον ΒΑΛΚΑΝ.

Ἡ Πρωθιεραρχικὴ Συλλειτουργία.

Τὴν Κυριακὴν, 6ην Ἰουνίου, ἐτελέσθη πανηγυ-
 ρικὴ Λειτουργία εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Καθεδρικὸν
 ἱ. Ναὸν Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκυ, συλλειτουργούν-

των τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ.
 Μαξίμου, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθη-
 νῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὄλων τῶν
 Ἀρχιερέων και πολλῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας
 Βουλγαρίας και ὄλων τῶν Μελῶν τῆς Ἀκολουθίας
 τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.

Τὴν πανηγυρικὴν ταύτην Ἀρχιερατικὴν Θ. Λει-
 ουργίαν παρηκολούθησε πλῆθος εὐσεβοῦς ποιμνίου
 Βουλγάρων ὁμοπίστων ἀδελφῶν, μεταξὺ τῶν ὁποῖων
 ἄρκετοὶ και εἰς ἀριθμὸν Ἑλληνες ἐκκλησιαζόμενοι.

Περὶ τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας, ἦτις διήρ-
 κησεν ὑπὲρ τὸ τρίωρον, μηδενὸς τῶν ἐκκλησιαζόμε-
 νων μετακινήθητος, ὁ Μακ. Πατριάρχης Βουλγαρίας
 προσεφώνησε τὸν Μακ. κ. Σεραφεῖμ ὡς ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Σεβάσμιοι και ἀγαπητοὶ Ἀντιπρόσωποι τῆς ἁγίας
 Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Ἀκτινοβολοῦντες ἀπὸ ἱερὰ αἰσθήματα χαρᾶς,
 Σᾶς χαιρετίζομεν θεομύτατα ἐξ ὀνόματος ἡμῶν προσ-
 ωπικῶς, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ κλήρου και ὁλοκλή-
 ρου τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς
 Βουλγαρίας μὲ τὸ παραδοσιακόν: «Καλῶς ὠρίσαστε»,
 εἰς τὸ ὁποῖον και προσθέτομεν πολλὴν ἀγάπην και
 ἐγκαρδιότητα.

Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκ-
 κλησιαστικοῦ ἔτους βιοῦμεν ἐντονώτατα τὴν λαμπρὰν
 και ἔνδοξον Ἀνάστασιν και τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Χρι-
 στοῦ, δηλ. τὴν νίκην Του κατὰ τοῦ κακοῦ και τοῦ θα-
 νάτου.

Εἴμεθα ὁμως ἰδιαζόντως εὐτυχεῖς, διότι τὰ βιώ-
 ματά μας αὐτὰ δυνάμεθα ἐν ἐπικοινωνίᾳ προσευχῆς
 νὰ τὰ μοιραζώμεθα μὲ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα,
 τὸν θεόσοφον και θεοπρόβλητον Ἀρχιεπίσκοπον τῆς
 παλαιάτου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν και Προκαθήμενον
 τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, και
 τὰ μέλη τῆς, ἧς ἠγγείσθε, ἐξαιρετόν Ἐκκλησιαστικῆς
 Ἀντιπροσωπείας τῆς γείτονος και φίλης Ἑλλάδος.

Ὁ Ἀναστάς και Ἀναληφθεὶς Κύριος μᾶς ἐδω-
 ροφόρησε μὲ τὴν πανένδοξον νίκην τοῦ πνεύματος και
 τὴν φωτεινὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ γίνωμεν και ἡμεῖς μέτο-
 χοὶ τῶν ἀρρήτων ἀγαθῶν τῆς αἰωνίου ζωῆς, και συγ-
 χρόνως μᾶς ἐκάλεσε νὰ γίνωμεν οἱ μάρτυρες και ἀπό-
 στολοι τῆς εἰς Αὐτὸν πίστεως εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ
 σκιαστήσῃ ἀπὸ χαρᾶν τὸ κάθε πλάσμα Του, ποῦ ἀνα-
 μένει μαζὶ μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐλευθέρωσιν
 του ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς φθορᾶς, τὴν σωτηρίαν και
 τὴν δόξαν (πρβλ. Ρωμ. 8,19-24).

Ἡ Χριστιανικὴ ἀποστολὴ και ἡ μαρτυρία τῆς
 εἶναι μία εἰς ἐξαιρετόν βαθμὸν ὑπεύθυνος διακονία,
 τὴν ὁποίαν τότε μόνον δυνάμεθα νὰ ἐκτελῶμεν ἐπι-
 τηχῶς, ὅταν τὸ προσφερθῆν εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Σω-
 τήρος ἔσῃ ὁ δὲ οὐ τῆς πίστεως τὸ μεταβάλλωμεν
 εἰς μιὰν ἀστεῖρευτον πηγὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἀνα-

βλόζη ή αιώνιος ζωή, *δ τ α ν* ημέρα τῆς ημέρα θά ἀναζωπυροῦμεν καί θά πολυπλασιάσωμεν τήν δωρεάν τῆς ἐξ ἐδσπλαγχνίας δωρηθείσης εἰς ἡμᾶς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί *δ τ α ν* θά γινώμεθα ὄλο καί περισσότερον βαθεῖς εἰς τήν μεταξύ μας ἐγκαρδιότητα καί θά στηρίζωμεν ἀλλήλους μέ τὰ διδάγματα μας ἀπό τήν ἰδικήν μας ἐκκλησιαστικήν διακονίαν καί ἀπό τήν μακροαίωνα πείραν πού ἔχουν ἀποκτήσει μέχρι τώρα αἱ ἀδελφαί Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μας.

Κατά τās τελευταίας δεκαετίαι, καί ἰδιά ἀπό τινων ἐτῶν, ἔχομεν τήν δυνατότητα νά συσφίξωμεν τοὺς μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν μας ἀδελφικούς δεσμούς περισσότερον ἀπό *δ,τι* ποτέ ἄλλοτε μέχρι τώρα, μέ διαφόρους ἀφορμᾶς καί ἐδκαιρίας νά ἀνταλλάσσωμεν σκέψεις, νά παίρνωμεν θέσεις εἰς τὰ σύγχρονα θρησκευτικά, ἐκκλησιαστικά καί κοινωνικά προβλήματα, νά διαδηλώνωμεν τήν ὁμοφροσύνην μας νά παίρνωμεν ἀπό αὐτήν δύναμιν καί νά στερεωνώμεθα, νά χορταζώμεθα μέ τοὺς πνευματικούς θησαυροὺς τῆς ἁγίας Ὁρθοδοξίας, νά ἐμπνεώμεθα ἀπό τήν ἀπαραχάρακτον ἀλήθειαν καί τήν χωρὶς σκιάς μεγαλειότητά της, νά σκεπάζωμεν μέ τήν χριστιανικήν ἀγάπην καί μέ λήθην τὰ σκοτεινὰ σημεῖα τοῦ παρελθόντος, ἀλλά καί νά διδασκώμεθα ἀπό αὐτά, νά ἐμψυχωνώμεθα ἀπὸ τās φωτεινᾶς σελίδας τῆς ἀμοιβαίας μεταξύ μας ἀγάπης καί κατανοήσεως καί νά προχωροῦμεν πρὸς μίαν ὄλον καί περισσότερον ἐνισχυμένην καλλίκαρπον συνεργασίαν.

Ἡ ἀνάγκη ἐντόνου ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας καί συνεργασίας ἀξάειν ἡμέρα τῆς ἡμέρα. Ἀντιθέτως, ὁ ἀπομονωτισμὸς καί τὸ κλείσιμον τοῦ καθενὸς εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ὀδηγοῦν εἰς πνευματικὴν πτώχευσιν, ἐξασθένησιν τῶν δυνάμεων καί πενιχρὸν θερισμὸν εἰς τὸν ἀμπελώνα τοῦ Θεοῦ.

Διὰ τοῦτο κατευθυνόμενοι ἀπὸ τήν συναίσθησιν αὐτήν καί πτερούμενοι ἀπὸ τὰ ἐλπιδοφόρα ἀποτελέσματα τῆς μέχρι τοῦδε ἐπικοινωνίας μας, εἴμεθα ἀποφασισμένοι νά βαδίσωμεν μέ νέον θάρρος καί πλέον γοργὰ βήματα, τήν ἤδη ἀκολουθουμένην ὁρθὴν ὁδόν, πού εἶναι ἀληθινή καί εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις, οἱ μεταβληθέντες, ἀλλὰ καί συνεχῶς μεταβαλλόμενοι ὅροι εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, ἡ νέα ἐπιστημονική, τεχνική, κοινωνική καί πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, εἰς τήν ὁποίαν εἴμεθα ἀναγκασμένοι νά ζῶμεν καί ἔχομεν τήν κλήσιν καί ἀποστολήν νά ἐκπληρώσωμεν τὸ χρέος μας ὡς κήρυκες καί εὐαγγελισταί τοῦ προαιωνίου Λόγου καί ὡς ἐξ ἴσοῦ ἀγωνιζόμενοι διὰ τήν ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς τήν γῆν, μᾶς τοποθετοῦν ἐνώπιον τῶν συγχρόνων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατόν νά παρακαμφθοῦν καί τότε μόνον θά λύσωμεν ἐπιτυχῶς, δταν ἀξιοποιήσωμεν τās πνευματικᾶς δυνάμεις καί τήν ἰδιαιτέραν χάριν ὄλων τῶν ἐπὶ μέρους τοπικῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

Ἰδὸν διατὶ ἡ ἀρξαμένη ἤδη πολύπλευρος προπαρασκευὴ τῆς μελλούσης νά συνέλθῃ Ἁγίας καί Μεγάλης Πανορθόδοξου Συνόδου καί ἡ ὅσον τὸ δυνα-

τὸν ταχύτερα σύγκλησις της πρέπει νά γίνουν ἡ ἐπίμονος μέριμνά μας!

Ἄς διπλασιάσωμεν λοιπὸν τās προσευχᾶς μας καί τήν προθυμίαν διὰ τήν πραγματοποίησιν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ σκοποῦ! Καί ἄς συνεχίσωμεν τήν ἐν ὁμοφροσύνη ἐπεξεργασίαν καί συζήτησιν τῶν θεμάτων τῶν Διασκέψεων τῆς Ρόδου εἰς ἐπίπεδον ἀρχιερέων καί θεολόγων Καθηγητῶν! Καί ἐπὶ τῆς εὐκαιρίας, Σᾶς χαιρετίζωμεν ἀδελφικῶς καί σᾶς συγχαίρομεν διὰ τās ὑπερόχους προϋποθέσεις, πού ἐδημιουργήσατε, διὰ μίαν τοιαύτην ἐργασίαν μέ τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης.

Ἡ διαίρεσις τῶν Ἐκκλησιῶν παρατείνεται. Τοῦτο ὁμως εἶναι ἀπεχθές εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις εἰς τήν πρὸς τὸν Πατέρα προσευχὴν Του προσκαλεῖ ὄλους τοὺς ὁπαδοὺς Του νά εἶναι ἐν, ὡς ὁ Θεὸς Πατὴρ καί ὁ Θεὸς Υἱὸς ἐν εἰσιν, διὰ νά πιστεῦσῃ ὁ κόσμος εἰς τήν θεότητα καί τήν ἀποστολήν Του (πρβλ. Ἰω. 17,21).

Ἡ διαίρεσις τῶν χριστιανῶν εἶναι ἀντίθετος ἀκόμη καί πρὸς τήν σύγχρονον τάσιν ὄλων τῶν λαῶν πρὸς ἐνότητα καί ἀλληλοκατανόησιν. Μόνον δὲ μέ βάσιν αὐτᾶς τās ἀρχᾶς θά καταστῆ δυνατόν νά περιφρουρηθῇ ἡ ἀνθρωπότης, νά ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐπιβίωσις της, νά γίνουν σεβαστὰ τὰ παραδεδομένα δικαιώματα κάθε ἀνθρώπου καί λαοῦ, νά δημιουργηθοῦν αἱ προϋποθέσεις μιᾶς ἀξίας τοῦ ὀνόματος καί εὐτυχισμένης ἀνθρωπίνης ζωῆς καί διαβιώσεως δι' ὄλους.

Ἐντεῦθεν μέριμνά μας πρέπει νά εἶναι καί ἡ προετοιμασία τοῦ διαλόγου μέ τās λοιπᾶς Χριστιανικᾶς Ἐκκλησίας καί Ὁμολογίας, συμφώνως πρὸς τās ἀποφάσεις τῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως, καί ἄρα καί ἡ ἐνίσχυσις τῶν μεταξύ μας δεσμῶν καί ἐπαφῶν, ἀφοῦ μαρτυροῦμεν τήν ἀναλλοίωτον καί ἀπαραχάρακτον ἀλήθειαν τῆς ἁγίας Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία ἴσταται ἐπάνω εἰς τὸ ἀκλόνητον βᾶθρον τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, δηλ. τήν ἀποστολικὴν διαδοχὴν καί τήν διδασκαλίαν τῶν παλαιῶν ἁγίων Πατέρων καί διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, τήν Ἱερᾶν Παράδοσιν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας.

Εἰς τήν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας καί τῶν πυρηνικῶν ὄπλων, κατὰ τήν ὁποίαν οἰεῖ ἡ ὑπαρξις μας εἰς τήν ἐπίγειόν της διάστασιν, εἰρήνη σημαίνει ζωὴ, ἐπιβίωσις καί εὐτυχία, ἐνῶ πόλεμος σημαίνει θάνατος, καταστροφή καί δυστυχία. Διὰ τοῦτο ἡ περιφρούρησις τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, ἡ εἰρηρικὴ συνεργασία μεταξύ τῶν κρατῶν εἶναι ὀδηγὸς πρὸς τήν πανανθρωπίνην ἐπὶ γκωσιν καί ἀναζήτησιν τῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως.

Ὁ Θεὸς εἰρήνη ἐστὶ (Κοιτ. 6,24). Ὁ Κύριος εἶναι ὁ ἀρχων τῆς εἰρήνης (Ἦσ. 9,6) καί ὁ «κόσμον καταλλάσσαν ἑαυτῶν» παγκόσμιος εἰρηνευτῆς (Β' Κορ. 5,19). Αὐτὸς μᾶς καλεῖ νά ἀγαπῶμεν τήν εἰρήνην. Καί μακαρίζει τοὺς εἰρηνοποιούς (Ματθ. 5,9). Εἰς τοὺς πιστοὺς ἀναθέτει τήν ὑπεύθυνον ἀποστολήν ὄχι μόνον νά εὐαγγελίζονται τὸν Λόγον τῆς καταλλα-

γής, αλλά και να εκπληροῦν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς (Β' Κορ. 8, 18-19), εἰς ὅσον βαθμὸν ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτοὺς εἰρηνεύοντες μετὰ πάντων ἀνθρώπων (Ρωμ. 12,18). Καὶ ἀγωνιζόμενοι μὲ ὄλας τὼν τὰς δυνάμεις νὰ τηροῦν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης (Ἐφεσ. 4,3). Καὶ νὰ σπείρουν τὸν σπόρον τῆς εἰρήνης Αὐτοῦ, ἧς οὐκ ἔστιν ὄριον (Ἦσ. 9,7).

Διὰ τοῦτο ἡμεῖς μὲ τὴν εἰρηνοποιὸν μας κίνησιν συμμετέχομεν βαθύτερον εἰς τὴν χριστιανικὴν βεβαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας παρακαταθήκης καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης θὰ εἶναι πάντοτε μαζί μας ὄχι μόνον λόγῳ τῆς προσευχῆς καὶ τοῦ κηρύγματος μας, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῶν ἔργων εἰρήνης, καὶ ὅτι θὰ μᾶς φωτίξῃ δλοκληρωτικὰ, καὶ θὰ διαφυλάξῃ δλοκληρὸν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα ἀμεμπτα εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Συνεπῶς ἡ εἰρηστικὴ διακονία σήμερον εἶναι ἓνα ἀπαραθώρητον παγχριστιανικὸν αἴτημα, εἶναι μέρος τῆς ἀποστολῆς μας!

Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Ὑψίστου, Ὅστις καὶ ὥρισε τὸν καθωρισμένον χρόνον καὶ τόπον τῆς ἐπὶ γῆς παροικίας τοῦ κάθε ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῆς ιστορικῆς ἐξελίξεως,

οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Βούλγαροι εὐρίσκονται ἐπὶ 13 ἡδὴ αἰῶνας εἰς ἄμεσον γειτνίασιν.

Καὶ νά, ὅτι μὲ τὰς κοινὰς τὼν προϋποθέσεις καὶ τὴν πολὺπλευρον κοινὴν δραστηριότητὰ τὼν προχωροῦν ὄλων καὶ πῖο ἀδελφωμένοι τὸν κάπως κοινὸν πλέον δρόμον τῆς ἐξελίξεώς τὼν, τῆς διαπλάσεως τῆς πνευματικῆς τὼν μορφῆς καὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς πολιτιστικῆς τὼν φυσιογνωμίας.

Ἡ ἱστορία τὼν λαῶν μας περιγράφει τραγικὰς συγκρούσεις καὶ ἀντιπαρατάξεις, ἀλλὰ καὶ μακρὰς περιόδους ἀμοιβαίας κατανόησεως καὶ κοινῶν φιλικῶν προσπαθειῶν διὰ πρόοδον, ὑπεράσπισιν τὼν λαϊκῶν δικαιωμάτων, καὶ σφρηγλάτησιν ἓνὸς αἰσίου καὶ φωτεινοῦ μέλλοντος.

Διδασκόμενοι ἀπὸ τὸ παρελθὸν καὶ ἐνωτιζόμενοι τὶς λαχτάρες καὶ τοὺς μυστικὸς πόθους τὼν λαῶν μας, οἱ πῖο ὑπεύθυνοι Ἡγέται τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὴν παρελθοῦσαν δεκαετίαν καὶ ἰδίως πέρουν καὶ ἐφέτος μὲ συναντήσεις καὶ συνομιλίας ἀνοτάτον ἐπιπέδον διεκήρυξαν δλοκάθαρα, ὅτι οἱ λαοὶ μας καὶ αἱ χῶραι μας κατανοοῦν ὅσον ποτὲ μέρχῳ τῶρα τὴν τεραστίαν σημασίαν τῆς καλῆς γειτνιάσεως καὶ ἀμοιβαίας κατανόησεως. Καὶ χαράσσουν μὲ σταθερότητα τὴν ὁδὸν διὰ μίαν ὄραίαν καὶ ἐκατέρωθεν ἀφέλιμον συνεργασίαν μετὰ ἡμᾶς.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον.

Αὐτὸ ἀξιοῖ τὸ συμφέρον καὶ τὸ μέλλον ὄλων τῶν βαλκανικῶν λαῶν καὶ ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Αἱ χῶραι μας ἐπιθυμοῦν νὰ συσφίξουν τὰς φιλικὰς σχέσεις των καὶ νὰ συμβάλλουν διὰ μίαν ἀκόμη μεγαλυτέραν αἰθρίαν εἰς τὸν διεθνή ὁρίζοντα.

Αἱ Ἐκκλησίαι μας, ἠνωμένοι μιὰ γιὰ πάντα μὲ τὴν πατροπαράδοτον μας ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὸν ἀροηκτον θεσμὸν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ποὺ οὐδέποτε ἐκπίπτει, β λ έ π ο υ ν εἰς τὸ νέον αὐτὸ κλίμα εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐκρανοῦς καὶ καρποφόρον συνεργασίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἱερῶν ὀνειρών των, καὶ δι' αὐτὸ θὰ συμβάλλουν μὲ κάθε τρόπον εἰς τὴν στερέωσιν καὶ ἀδιάκοπον αὔξησίν του.

Συγκεκριμένως ἐνώπιόν μας τοποθετεῖται τὸ πρόβλημα: Εἰς τὰς ἤδη ὑπαρχούσας καὶ χάρις εἰς τὰ κρατικά μέτρα συνεχῶς ἀναπτυσσομένης καλὰς σχέσεις γειτνιάσεως, κατανοήσεως καὶ συνεργασίας, νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἰδικὴν μας συμβολήν, δηλ. τὰς εἰδικὰς ἐκκλησιαστικὰς μορφὰς τῆς κοινῆς δραστηριότητος καὶ προσεγγίσεως. Μαζὶ δὲ μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς πρωταρχικῆς τῶν ἀποστολῆς αἱ Ἐκκλησίαι μας καλοῦνται νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν στερέωσιν, ἐμβάθυνσιν καὶ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς ἐμπιστοσύνης, τῆς κατανοήσεως καὶ τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν λαῶν μας.

Εἶμαι βαθύτατα πεπεισμένος, ὅτι ἡ παρούσα φιλάδελφος ἐπίσκεψις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῆς ἥς ὁμεῖς ἠγεῖσθε ἐξαιρετόν ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν χώραν μας, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ προσφερόμενα εἰς ἡμᾶς πνευματικὰ δῶρα ἀπὸ τὸ πλοῦσιον θησαυροφυλάκιόν σας, δηλ. μαζὶ μὲ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θὰ κάμῃ πῶς δυνατὴν τὴν πάντοτε εὐκαρπον ἐκκλησιαστικὴν συνεργασίαν καὶ στενωτέραν τὴν τῶν ἐλληνοβουλγαρικῶν σχέσεων, καὶ θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἀκόμη συμβολήν εἰς τὸν θρίαμβον ὅχι μόνον τῆς παγχριστιανικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς πανανθρωπίνης ἀδελφότητος.

Εἴθε ὁ Χριστὸς, ὁ Κύριος καὶ Σωτὴρ μας, νὰ εἶναι πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν καὶ μὲ τὴν ἀπέραντον ἀγάπην καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεός του νὰ μᾶς ἐμψυχώνῃ καὶ νὰ μᾶς βοηθῇ πάντοτε νὰ διώκωμεν τὰ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀμοιβαίας οἰκοδομῆς (Ρωμ. 14, 19).

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀπαντῶν, εἶπε:

Ἀγιώτατε, Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ καὶ Συν-
λειτουργέ, Πατριάρχα Βουλγαρίας κ. Μάξιμε,
Σεβασμιώτατοι Ἱερόρχαι,
Εὐλαβεστάτοι Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι,
Εὐλόγημένε Ὀρθόδοξε Λαὲ τῆς Βουλγαρίας,

Ἐχομεν ἐλεηθῆ νὰ ζῶμεν εἰς τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Βασιλείας τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τῆς Βασιλείας

Του μᾶς περιλάμπουν ἀπὸ παντοῦ καὶ πληροῦν τὰς καρδίας ἡμῶν χαρᾶς, τῆς ἀνεκκλήτου καὶ ἀναφαιρέτου ἐκείνης χαρᾶς, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπλήσθησαν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, μετὰ τὴν Ἀνάστασιν Του «ιδόντες τὸν Κύριον».

Εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀγαπόντων τὴν ἐπιφάνειάν Του καὶ πιστευνόντων εἰς τὸν Κύριον, ἡ χαρὰ αὐτῆ ἐνοικεῖ πλουσίως. Καὶ εἶναι χαρὰ ἁγία. Χαρὰ πεπληρωμένη. Χαρὰ δεδοξασμένη. Χαρὰ μὴ ἐπιδεχομένη προσθήκην, ὅπως μία παροιμία τοῦ λαοῦ μας λέγει: «μοιρασμένη χαρὰ διπλὴ χαρὰ». Καὶ ἡ κοινὴ πολλῶν χαρὰ, πολλαπλασιάζεται εἰς τὰς καρδίας ὄλων. Καὶ αὐτὸ συνέβη εἰς ἡμᾶς. Ἡ ἐπίσκεψίς μας εἰς τὴν χώραν ταύτην, τὴν μητέρα τόσων ἁγίων, ἡ συνάντησίς μας καὶ ὁ ἀσπασμὸς μας μὲ τόσους ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων τὰς καρδίας φλογίζει ὁ ἔσως τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἐπικοινωνία καὶ ἡ θεοτερπῆς συλλειτουργία ἡμῶν σήμερον μετὰ τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. κ. Μαξίμου καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων Ἀδελφῶν ἡμῶν-ποιμένων τῆς ἐδῶ ἐκλογαδὸς τοῦ Χριστοῦ, ἔχον καίμει τὰς πτωχὰς καὶ ταπεινὰς ἡμῶν καρδίας νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἰδίαν ἀγαλλίασιν, ποὺ ἐδοκίμασαν οἱ ταπεινοὶ Ποιμένες τῆς Βηθλεέμ, ὅταν τὴν νύκτα τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «ἐπέστη αὐτοῖς ὁ Ἄγγελος τοῦ Κυρίου καὶ ἡ δόξα τοῦ Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς» (Λουκ. 2,9).

Ἦλθομεν ἐνταῦθα ἀπὸ τὴν γείτονα Ὑμῶν Ἑλλάδα, κομιστὰι τοῦ ἀσπασμοῦ ἀγάπης τοῦ εὐσεβοῦς Ὀρθόδοξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρὸς τὸν ὁμόδοξον καὶ ὁμόφυχον εὐσεβῆ λαὸν τῆς Βουλγαρίας. Εἴμεθα μία ἀντιπροσωπεία μικρὰ, ὀλιγάριθμος. Μεταφέρομεν ὅμως, ἐγὼ καὶ οἱ τιμιώτατοι συνεργοὶ μου, τὴν μεγάλην καὶ εὐκρανὴν ἀγάπην τοῦ Λαοῦ μας. Σωματικῶς ἀσπαζόμεθα καὶ χαιρετίζομεν τὸν σεβάσιμον ἐν Κυρίῳ ἀδελφὸν ἡμῶν ἀγιώτατον Πατριάρχην καὶ τοὺς ἡγιασμένους Ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας Βουλγαρίας, πνεύματι ὅμως ἀσπαζόμεθα ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν ὁλόκληρον τὸν Φίλον Βουλγαρικὸν Ὀρθόδοξον Λαόν.

Δύο εἶναι οἱ λαοὶ μας. Ἐχον γλώσσας χωριστάς. Καὶ διαφορετικὰς ἐθνικὰς καταγωγὰς. Εἶναι ὅμως συγκληρονόμοι τῆς αὐτῆς ἐπαγγελίας. Εἶναι μία Ποίμνη ὑπὸ Ἐνα Ποιμένα, τὸν Χριστόν. Μία Πίστις. «Μία ἐλπὶς ζῶσα δι' Ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν Οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς» (Α' Πέτρο. 1,3). Θὰ ἠδυνάμεθα ἐνταῦθα νὰ ἀναμνησθῶμεν τοὺς λόγους τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νικολάου Α' τοῦ Μυστικοῦ πρὸς τὸν ἡγεμόνα τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ Συμεὸν: «ἐν σῶμα τῇ πίστει ἔσμεν καὶ μίαν κεφαλὴν κεκτῆμεθα, τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ, καὶ ἀλλήλων ἔσμεν μέλη, καὶ οὐκ οἶδε τὰ μέλη καθ' ἑαυτῶν στασιάζειν».

Δι' ὅλα ταῦτα αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς πληρουμένους τῆς θείας δόξης τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, ἥτις εἶναι βασιλεία ἀγάπης, βασιλεία εἰρήνης, βασιλεία ἀγιασμοῦ καὶ ἀγαθωσύνης. Δοξολογοῦμεν τὸ μέγα καὶ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ ἐν Τριᾷδι

Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ καταξιώσαντος ἡμᾶς, ἵνα ἔλθωμεν ἐδῶ καὶ συννυμῆσωμεν αὐτὸν μεθ' Ὑμῶν, τῶν περιλημμένων ἀδελφῶν ἡμῶν.

Ὅταν διὰ πρώτην φοράν ἀντήχησεν εἰς τὸν κόσμον τὸ φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ κήρυγμα, εἰς ὅλον τὸν κόσμον, παντοῦ ἐβασίλευε τὸ σκότος. Ἀλλὰ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει. Καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβε. Ἀντιθέτως μάλιστα. Τὸ φῶς διέλυσε τὸ σκότος. Τὸ ἐνίκησε. Πάντοτε τὸ νικᾷ καὶ θά τὸ νικᾷ. Μία ἀκτίς τοῦ ἀδύτου Φέγγους τοῦ Χριστοῦ ἦτο καὶ ὁ μέγας καὶ Ἰσαπόστολος Κύριλλος, ὁ φωτιστὴς τῶν Σλάβων, δι' ὃν ἡμεῖς καυχόμεθα ἐν Κυρίῳ, διότι κατήγετο ἀπὸ τὴν ὠραίαν πόλιν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τὴν Θεσσαλονίκην. Μία ἀκτίς ἦτο καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Ρίλας. Μία καὶ ὁ ἐν ἁγίοις πατῆρ ἡμῶν Κλήμης ὁ Ἀχιόδος. Ἀλλὰ διέλυσαν τὰ σκότη τῆς ειδωλομανίας καὶ ἐφώτισαν τὸ θεοσεβέστατον Γένος τῶν Βουλγάρων, τὸ ὁποῖον μετεβλήθη ἔκτοτε εἰς ἄγιον καὶ Χριστοφόρον Λαόν.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ. Πάντοτε νικᾷ, ἐνίκησε καὶ τὸν Ἄδην. Καὶ τὸν θάνατον. Καὶ τὸν Διάβολον. Καὶ ἀναλαμβανόμενος εἰς τοὺς Οὐρανούς, πρὸς τὸν ἀρχίφωτον Αὐτοῦ Πατέρα, μᾶς ἔδωσε τὴν παρῆγορον καὶ τόσον ἐνθαρρυντικὴν καὶ ἐνισχυτικὴν διαβεβαίωσιν. «Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς». «Καὶ ἐγὼ δίδωμι Ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθρου. Καὶ θά εἶμαι μεθ' Ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος».

Αὐτὸς ἔδιδεν ἐπὶ αἰῶνας τώρα τὴν νίκην εἰς τὸν ἄσημον ἀσκητὴν τῆς Ρίλας. Αὐτὸς ἐχαλύβδωνε τοὺς νεαρὸς Βουλγάρους νεομάρτυρας νὰ κηρύττουν μετὰ παρηγορίας τὴν Πίστιν. Αὐτὸς εἶναι ἡ ἐλπίς καὶ ἡ δύναμις μας καὶ ἡ πρὸς Αὐτὸν ὑπὲρ ἀλλήλων θερμὴ ἐν ἀγάπῃ προσευχή. Δι' ὃ καὶ ἡμεῖς θεωροῦμεν εὐκαιρον νὰ παρακαλέσωμεν Ὑμᾶς, Ἀγιώτατε καὶ Σεβάσμιε Πατριάρχα, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἐνταῦθα συμπαρόντας εἰς προσευχὴν ἀδελφούς, νὰ ὑψώσωμεν ὅλοι ὁμοῦ τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς τὸν μόνον δυνάμενον σώζειν ἐκ στόματος λέοντος Κύριον, νὰ ἐλεήσῃ καὶ πάντας τοὺς ἐν Κύπρῳ δοκιμαζομένους Ὀρθοδόξους ἀδελφούς καὶ εἰσακούων τὰς ἀδιαλείπτους ἡμῶν ἱκεσίας, νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτοὺς ἡρεμίαν, ἀγάπην καὶ εὐφροσύνην.

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα,

Μὲ τὴν καρδίαν ὑπερεκχειλιζούσαν ἀπὸ χαρᾶν καὶ εὐφροσύνης, διὰ τὴν ἄρατον τοῦ Κυρίου μας δωρεάν νὰ συλλειτουργῶμεν μαζί Σας εἰς τὸν περικαλλέστατον τοῦτον Πατριαρχικὸν Ναόν, πρὸς εὐλογίαν τοῦ θεολέκτου εὐσεβοῦς λαοῦ καὶ διατρέψωσιν τῆς μετὰ ἡμῶν ἀγάπης καὶ ἐνότητος, μακαρίζομεν τοὺς γεωργήσαντας τὸν εὐφροδέτατον καὶ καλλίκαρπον τοῦτον ἄγρον τοῦ Κυρίου, ἁγίους καὶ θεοφόρους Πατέρας μας, ἀπὸ τοῦ εὐκλεοῦς τέκνου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ φωτιστοῦ τῶν Σλάβων ἁγίου Κυρίλλου, μέχρι καὶ τοῦ

ἀοιδίμου καὶ μακαριστοῦ Πατριάρχου Σόφιας Κυρίλλου, ἀναφωνοῦντες τό: Αἰωνία αὐτῶν ἡ μνήμη.

Ἐκοπίασαν. Ἰδρωσαν. Ἠγωνίσθησαν. Ἀλλὰ καὶ ἠθλήσαν. Καὶ ἔκαρποφόρησαν. Καὶ ἐγεώργησαν τὴν πρώτην ἄγονον γῆν. Καὶ ἔδωκαν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Χάρις εἰς τοὺς ἰδικούς των κόπους καὶ ἀγῶνας, τοὺς ἰδρωτάς καὶ τὸ αἷμά των, ἡ δόξα τοῦ Σταυροῦ καὶ τὸ Φῶς τῆς Ἀναστάσεως ἀγιάζει τὴν εὐλογημένην αὐτὴν χώραν καὶ τὸν Λαόν της.

Χάρις εἰς αὐτούς, Ἕλληνας καὶ Βούλγαροι εἶναι ἠνωμένοι εἰς Ἐν, ἀποτελοῦν ΜΙΑΝ ποίμνην. Ἡμεῖς, ζῶντες εἰς τὸ εὐεργέτημα καὶ διαπιστώνοντες τὸ μέγεθος τῆς δωρεᾶς, αἰσθανόμεθα τὰς καρδίας μας νὰ γερμίζον ἐγνωμοσύνην ἐναντί των, διὸ καὶ ἐπαναλαμβάνομεν: Αἰωνία ἡ μνήμη.

Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις μεγάλου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου, τοῦ μερμυήσαντος διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐσεβοῦς Γένους τῶν Βουλγάρων.

Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἀποστόλων τῆς ἁγίας Πίστεώς μας εὐσεβῶν Βασιλέων καὶ Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων Βουλγαρίας.

Αἰωνία ἡ μνήμη Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

Αἰωνία ἡ μνήμη Εὐθυμίου, Ἰωαννικίου, Κλήμεντος καὶ Θεοφυλάκτου.

Αἰωνία ἡ μνήμη ὅλων ἐκείνων τῶν ἐπωνύμων καὶ ἄνωνύμων Βουλγάρων καὶ Ἑλλήνων Ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν Κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι διετήρησαν εἰς τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας τῆς δουλείας ἄσβεστον τὴν λυχνίαν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐθνικῆς αὐτοσυνειδησίας τῶν εὐσεβῶν Λαῶν μας.

Καὶ ἠνωμένοι, μίαν ἐκ συμφώνου ἀναπέμποντες πρὸς τὸν Παμβασιλέα Χριστὸν προσεβίαν, μᾶς ἀγιάζουν, μᾶς φωτίζουν, μᾶς παροτρύνουν νὰ φρονώμεν πάντοτε τὸ αὐτὸ ἐν Κυρίῳ καὶ νὰ εἴμεθα σύμφυχοι.

Ἡ κοινωμία αὐτῆ τῶν ἁγίων τῆς Πίστεώς μας, ἡ ὁποία βιοῦται εἰς κάθε εὐχαριστιακὴν σύναξιν, ὡς θεία πραγματικότης ἀσκήτου ἐνότητος τῆς στρατευμένης μετὰ τῆς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας, εἶναι τὸ ἀσφαλὲς κοιτήριον τῆς μετ' ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ καὶ Ὀρθοδοξίᾳ κοινωσίας.

Σήμερον εἶναι ἡ πρώτη ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἡ μνήμη τῶν ἁγίων 318 θεοφόρων Πατέρων τῆς Πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐκήρουν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι «Φῶς ἐκ Φωτός, Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ» καὶ ὅτι ἔγινεν ἄνθρωπος «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν».

Βαθντάτην ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν εἰς ἡμᾶς καὶ τὰ θεόσοφα λόγια τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τῆς Ρίλας πρὸς τὸν ἐν Βασιλεῦσιν ἅγιον Πέτρον τὸν Α', πὸν θά ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ ὀνομάσῃ «ἐγχειρίδιον πνευματικῆς ζωῆς». «Ἐχε, γράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης, τὴν μνήμην τοῦ θανάτου ὡς σύζυγον. Τοὺς στεναγμούς καὶ τὰ δάκρυα ὡς φίλτατα τέκνα. Γενοῦ εὐπειθῆς καὶ ὑπήκοος

εις την Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν Μητέρα σου. Καί τιμα τοὺς ἐν αὐτῇ πρωτοθρόνους Ἱεράρχας. Καὶ ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων θὰ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ σέ καὶ θὰ σοῦ χαρίσῃ τὰ ἀγαθὰ, ἃ ἠτοίμασε τοῖς ἀγαπῶσιν Αὐτὸν ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ». Καὶ εἶθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς δώσῃ σύνεσιν νὰ ἔχωμεν πάντοτε τὰ λόγια αὐτὰ εἰς τὴν καρδίαν μας.

Ἀγιώτατε,

Σὰς εὐχαριστοῦμεν ἐκ βάθους καρδίας ἐκ μέρους καὶ ὄλων τῶν σὺν ἐμοὶ σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ Κληρικῶν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην καὶ τιμὴν.

Σὰς εὐχαριστοῦμεν, διότι μᾶς ἐδώκατε τὴν εὐκαιρίαν νὰ χαιρετίσωμεν τὸ ἐκλεκτὸν καὶ θεοσεβέστατον πλήρωμα τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας Βουλγαρίας καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὰς προσευχὰς του ὑπὲρ ὅχι μόνον τῶν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν Κύπρῳ Ἀδελφῶν μας.

Σὰς μεταφέρομεν τὴν ἀγάπην τοῦ Ὁρθοδόξου Λαοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν ἐν Χριστῷ χαιρετισμὸν καὶ ἀσπασμὸν του.

Σὰς φέρομεν τὴν εὐλογίαν τοῦ ἁγίου Νεκταρίου, τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, τῆς Παναγίας τῆς Τήρου.

Καὶ εὐχαριστοῦντες ὄλους Ὑμᾶς διὰ τὸν πλοῦτον τῆς ἀγάπης Σας, τοῦ ὁποῖου ἤδη βιοῦμεν τὴν θερμότητα, ἐσχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ὁδηγῇ τὸν φίλον Βουλγαρικὸν Λαὸν ἀπὸ προόδου εἰς πρόοδον καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, τὸν δὲ Ἀγιώτατον Αὐτοῦ Πατέρα καὶ Πατριάρχην καὶ ἡμῶν ποθεινότατον Ἀδελφόν, εἰς ἔτη ὅτι πλείστα σῶων, ἐντιμον, ὕγιᾶ καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας Χριστοῦ.

Εἰς πολλὰ ἔτη, Ἀγιώτατε Δέσποτα.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ἔλαβον χώραν συγκινητικὰ ἐκδηλώσεις ἐκ μέρους τοῦ Ἐκκλησιασματος, ἐν τῇ προσπάθειᾳ ὅπως ἀσπασθῶσι τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων Ἱεραρχῶν καὶ Ἱερέων.

Τὴν πρώτην μ.μ. ὥραν παρετέθη γεῦμα εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Μέγαρον, ὅπου καὶ ἀντηλλάγησαν αἱ σχετικαὶ προσφωνήσεις καὶ διενεμήθησαν δῶρα ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας καὶ παρασημοφορία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ.

Τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ἐγένετο ἰδιωτικὴ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Συνοδείας του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν, ὅπου ἐγένετο γνωριμία μετὰ τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν οἰκογενειῶν των.

Θεολογικὴ Ἀκαδημία.

Τὴν 7ην Ἰουνίου ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 9ην πρωϊνὴν ἔλαβε χώραν ἐπίσκεψις εἰς τὴν Θεολογικὴν

Ἀκαδημίαν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας «ὁ Ἄγιος Κλήμης Ἀχρίδος» ἐν Σόφια, εἰς τὸ παρεκλήσιον τῆς ὁποίας, συμπαρόντων τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου, μεθ' ὀλοκλήρου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ περιφήμου ἑλληνιστοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Ἀλεξάνδρου Μήλεφ, καὶ πάντων τῶν ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν εἴκοσιν Ἱεροσπουδαστῶν αὐτῆς ἐγένετο Δοξολογία, εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας ὁ Πρύτανις τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δραγοβίτσης κ. Ἰωάννης προσεφώνησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ἀγιώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Σεβάσμιοι Ἱεράρχαι καὶ λοιποὶ Κληρικοὶ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Μὲ μεγάλην τιμὴν καὶ εὐκρινῆ ἀγάπην ἐν Κυρίῳ σὰς χαιρετίζω ἐξ ὀνόματος ὀλοκλήρου τῆς ἀκαδημαϊκῆς οἰκογενείας καὶ ἐξ ὀνόματός μου μετὰ τὸ «καλῶς ἦλθετε» εἰς τὴν Θεολογικὴν μας Ἀκαδημίαν. Εὐρίσκεσθε ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Ἁγίου Κήμεντος Ἀχρίδος τοῦ Θανατουργοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἕνας ἀπὸ τοὺς πλεόν ἀφρωσιωμένους μαθητὰς τῶν Ἱεροποστόλων Θεσσαλονικέων φωτιστῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθόδου καὶ ὁ ὁποῖος ἔθεσε τὴν ἀρχὴν τοῦ σλαβοβουλγαρικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν χώραν μας.

Εἴμεθα ἐγγνώμονες διὰ τὴν τιμὴν ποὺ μᾶς ἐκάματε καὶ μᾶς ἐπισκεφθήκατε μετὰ χαρᾶν. Σεῖς μᾶς φέρετε τὴν εὐλογίαν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἔλαμψε κατὰ τὸ βαθύτατον παρελθὸν μετὰ τὴν ζῶσαν μαρτυρίαν τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἀσκεῖται εἰς ἀγιότητα, πίστιν καὶ εὐλάβειαν. Διὰ τὴν ἐκχριστιάνισιν τῶν σοφῶν Ἑλλήνων ἐμερίμνησεν ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Οἱ Φιλιππησιοὶ, οἱ Θεσσαλονικεῖς, οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Κορινθιοὶ εἶχαν τὴν τιμὴν νὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ μακάριόν του στόμα τὸν λόγον τοῦ Σταυροῦ, ὁ ὁποῖος ἐμάρανε τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου καὶ ἠθέτησε τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν, ὥστε νὰ γίνῃ δύναμις Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι. Παρ' ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει εἰς τὴν πρώτην πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν του, ὅτι τοὺς κατήγγειλε τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, εἰς τοὺς αἰῶνας θὰ μένη ἀνυπέροβητος εἰς βάθος καὶ εἰς ὁμορφίαν ὁ ὕμνος τῆς ἀγάπης, τὸν ὁποῖον ἀπηύθυνε πρὸς αὐτοὺς ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τοὺς ἁγίους τοῦ ἀθλητᾶς, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν πλησίον παραμένει μέχρι σήμερον εἰς τὸν εὐσεβέστατον Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὸν κάνει νὰ κατέχη τὰς παραδόσεις, καθὼς τὰς παρέδωκεν ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ κινεῖ τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν πολιτιστικοφωτιστικὴν τῆς καὶ θερησκευτικομορφωτικὴν καὶ κοινωνικοευεργετικὴν δραστηριότητα.

Ἐμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν, μὲ τὴν οὐρανίαν σκέπην τοῦ ἁγίου μας Κλήμεντος Ἀχιρίδος, ὑπὸ τὰς φροντίδας τῆς Ἀ. Ἀγιότητος τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀγωνιζόμεθα νὰ προετοιμάσωμεν κληρικούς καὶ λειτουργοὺς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας καὶ καλοὺς πολίτας τῆς Πατρίδος μας. Τὰ παραδιδόμενα μαθήματα τὰ παραλαμβάνουν οἱ μαθηταὶ μὲ πίστιν, ἀγάπην καὶ φόβον Θεοῦ. Πολλὲς φορὲς μέχρι τώρα διὰ τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης ἐμεῖς προσπαθοῦμε νὰ καλλιεργοῦμεν εἰς τοὺς τροφίμους μας τὴν ὑπεύθυνον ἐδλαβῆ ζωὴν, ἡ ὁποία εἶναι σοβαρὰ προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀληθινὴν θεογνωσίαν, ὥστε νὰ μαρτυροῦν τὸν λόγον καὶ νὰ ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἀλήθειαν τὴν ἀποκεκαλυμμένην ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ νὰ εἶναι μία ἀνοιχτὴ ματιὰ εἰς τὰ σύγχρονα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἴστανται ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔχουν σοβαρὰν σημασίαν δι' ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ καθαρότης τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως, ἡ χριστιανικὴ ἐνότης, ἡ εἰρήνη εἰς τὸν κόσμον, ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ συνεργασία μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἰδιαίτερα ἐδῶ εἰς τὰ Βαλκάνια, εἶναι ἡ φροντίδα μας. Ἡ πίστις εἰς τὸν Κ.Η.Ι.Χ. πρέπει νὰ ἐνώη τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς κἀνὴ νὰ ζοῦν ὡς ἀδελφοὶ μεταξὺ τῶν. Πόσον μεγαλυτέρα θὰ ἦταν ἡ μαρτυρία γιὰ μᾶς τοὺς χριστιανούς, ἐὰν μπορούσαμε νὰ δίδαμε αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα. Αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπαφαὶ μεταξὺ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Θεολογικῆς μας Ἀκαδημίας ὅλον καὶ περισσότερον ἐνισχύονται καὶ μὲ πολλὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον ἀκολουθοῦμεν τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, τῆς προετοιμασίας τῶν πεφωτισμένων πλαισίων διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ σοσιαλιστικὴν δραστηριότητα καὶ τὴν πανορθόδοξον ἐνότητα. Ἦταν τιμὴ διὰ τὴν Θεολογικὴν μας Ἀκαδημίαν, διότι ἠξιώθη νὰ τιμήσῃ μὲ τὸν τίτλον τοῦ διδάκτορος Θεολογίας, τιμῆς ἔνεκεν, τὸν Μητροπολ. Κίτρους κ. Βαρνάβαν. Ταυτοχρόνως αὐτὸ ἦταν μία ἐκφρασις τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Ἀκόμη ἡ ἀνταλλαγὴ σπουδαστῶν ἔχει θετικὴν σημασίαν διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης, καθὼς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Κατὰ τὴν σημερινὴν σας ἐπίσκεψιν βλέπομεν ἀκόμη τὴν μεγάλην βεβαίωσιν τῶν καλῶν μας δεσμῶν καὶ τῆς συνεχίσεως τῆς καλῆς μας συνεργασίας. Παρακαλῶ νὰ δώσητε εἰς τοὺς σεβασμίους συνεργάτας σας εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῆς Ἑλλάδος τοὺς εἰλικρινεῖς μας χαιρετισμούς καὶ τὰς εὐχὰς διὰ τὴν καλὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν των στάδιον.

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ συναισθηματα κυριαρχοῦμενοι ἐπιτρέψατε εἰς ἐμὲ ἀκόμη μίαν φορὰν νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τοὺς σεβασμίους σας συνοδοὺς διὰ τὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκάματε διὰ τῆς σημερινῆς σας ἐπισκέψεως. Σὰς παρακαλῶ νὰ εὐλογήσετε, ὥστε τὸ ἔργον μας νὰ γίνῃ εὐάρεστον εἰς τὸν

Θεόν, ὠφέλιμον εἰς τὴν Ἁγίαν Του Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην, πρὸς δικαίωσιν καὶ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τοῦ ὅτι δὲν κοπιῶμεν ματαίως. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα ἀπὸ ὅλην τὴν καρδίαν εὐχόμεθα ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς νὰ ἐκχύσῃ πλουσίως τὸ ἄπειρόν του ἔλεος, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὸ Κλῆρον καὶ τὸν λαόν σας. Εἰς πολλὰ, πολλὰ ἔτη!

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ εἶπε:

Ἀγιώτατε Πατριάρχα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Θεοφιλέστατε ἅγιο Πρύτανι,
Ἐλλογμώτατοι Κύριοι Καθηγηταί,
Ἀγαπητοὶ Ἱεροσπουδασταί,

Ἡ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς καθηγητὰς καὶ φοιτητὰς μᾶς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας εἶναι δι' ἡμᾶς γεγονός ἐξόχως σοβαρὸν καὶ μεστὸν συγκινήσεων, ὅχι μόνον διὰ τὸ ἐπιτελούμενον μέγιστον ἔργον τῆς μορφώσεως τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν οἰκονομῶν τῆς Χάριτος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν θεολογίαν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν.

Ἡ Θεολογία ἔχει χαρακτηρισθῆ ὀρθῶς ὡς ἡ καρδιά τῆς Ἐκκλησίας, διότι ὅταν ἐνεργῆ ὡς Ἐκκλησιαστικὴ καὶ δὲν ἐκτρέπεται εἰς σχολαστικὰς ἀναζητήσεις, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὸν πόνον καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἔξω ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Χριστοῦ, τότε γίνεται ὁ ἐκφραστὴς τοῦ φρονήματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποβαίνει συνεπῶς ἡ δύναμις τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων τῆς.

Ὅπως μελέτη τοῦ καλοῦ χριστιανοῦ εἶναι ἡ διείσδυσις εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας, πρὸς καθαρισμὸν αὐτῆς διὰ τῆς μετανοίας, οὕτω καὶ ἡ μελέτη τῶν θεολόγων πρέπει νὰ εἶναι ἡ διείσδυσις εἰς τὰ βάθη τῶν συγχρόνων προβλημάτων καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν, ὡς ἐκ λαβυρίθου, ἐξαγωγή, διάσωσις καὶ ἀπολύτρωσις τοῦ ἀγωνιῶντος καὶ συμπίσυχοντος τῷ Χριστῷ χριστιανοῦ.

Ὅταν τοῦτο γίνεται, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ. Καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ γίνῃ χαρὰ ἐν οὐρανῷ, οἱ ποικιλοῦνμοι ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας θέλουν τοὺς θεολόγους ἱστορικούς καὶ μουσειοφύλακας.

Ἔστω ὡς ἀνεξίτηλον παράδειγμα ὁ ἀγὼν τῶν μαθητῶν τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, οἱ ὁποῖοι, ἐξανασθέντες νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν Μοραβίαν, κατέφυγον εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ εὐσεβοῦς Βουλγαρικοῦ λαοῦ καὶ ἠγαλῶθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ὁσίων τῆς πίστεως καὶ τῆς κοινωνικῆς προόδου αὐτοῦ. Ὅλοι γνωρίζετε τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἁγίου Κλήμεντος Ἀχιρίδος, ὅχι μόνον διὰ τὴν διάδοσιν τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας

του Βουλγαρικού λαού. "Ολοι γνωρίζετε τας πολλαπλὰς πτυχὰς του Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἔργου τῶν ἐμπνευσμένων μαθητῶν τῶν φωτιστῶν τῶν Σλάβων Κωνσταντίνου, Ἀγγελαρίου, Νασούμ καὶ ἄλλων, ὥστε νὰ παρέλκη εἰδικὴ περιγραφή. Αὐτὴ ἡ διεύθυνσις τῆς Θεολογίας εἰς τὴν καρδίαν τῶν προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου κάθε ἐποχῆς, εἶναι ἡ ὑψίστη ἀποστολὴ τῆς ὑγιοῦς Θεολογίας, τὴν ὁποίαν ἐλπίζω ὅτι καὶ ὑμεῖς θὰ διακονήσητε.

Σήμερα ἡ ἀποστολὴ τῆς Θεολογίας εἶναι μεγίστη.

Πρῶτον, διότι εὐρισκόμεθα εἰς περίοδον ἱστορικῆν, πλήρη ταραχῶν καὶ ἀνακατατάξεων τῶσαν μεγάλων, ὥστε νὰ δύναιτο νὰ χαρακτηρισθῆ, ὡς καὶ χαρακτηρίζεται, ὡς (κοσμογονικῆ). Ἡ ὑποκειμενικὴ ἀλήθεια διέφθειρε τὰ πάντα. Ἡ ἀντικειμενικὴ ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀμυνθῆ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ κόσμου. Διότι μόνον ἡ γνώσις τῆς ἀληθείας, δηλ. τοῦ Χριστοῦ, ἐλευθερώνει.

Καὶ ἀλλοίμονον, ἂν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Θεολογία ἐγκαταλείρουν τὸν κόσμον. Προδίδουν τὴν ἀποστολήν των κατὰ Χριστόν.

Δεύτερον δέ, διότι σήμερον ἡ Ἐκκλησία μας μὲ ἀπόλυτον πιστότητα εἰς τὴν ἀντικειμενικὴν ἀπαξ παραδοθεῖσαν τοῖς ἁγίοις πίστιν, ἐπομένῃ τοῖς ἁγίοις Πατράσι, εὐρίσκεται εἰς περίοδον ἐντόνου προεργασίας διὰ τὴν συγκρότησιν μεγάλης Συνόδου, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν θεμάτων σωτηρίας τοῦ συγχρόνου κόσμου διὰ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Δημητρίου εἶναι ὄντως μεγάλη. Καὶ ἡ ὀλοπρόθυμος ὑπὸ πάντων τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν ἀποδοχὴ τῆς εἶναι μία μαρτυρία, τί τὸ Πνεῦμα λέγει σήμερον ταῖς Ἐκκλησίαις.

Τὸ στάδιον τῆς Θεολογίας λοιπὸν ἠνέγκται διττῶς. Μὲ τὴν Μεγάλην Σύνοδον καὶ μὲ τὸ Συνέδριον τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, πὸν θὰ λάβῃ χώραν τὸν προσεχῆ Αὐγουστον εἰς Ἀθήνας.

Καὶ εἰς τὰς δύο ταύτας ἱστορικὰς συναντήσεις, ἡ συμβολὴ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος ἀναμένεται σοβαρώτατη. Διότι τὰ ὀνόματα τῶν, παρὰ τὸν περιοριστικὸν φραγμὸν τῆς γλώσσης, διεθνῶς ἀνεγνωρισμένων σοφῶν καθηγητῶν αὐτῆς ἐγγυῶνται πολύτιμον τὴν συμβολὴν των. Καὶ χαίρομεν διὰ τοῦτο, διότι («εἴπερ δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη»).

Καὶ ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν καὶ διακηρύττομεν, ὅτι χαρὰ μας καὶ καύχησίς μας εἶναι κάθε ἄνθρωπος ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ὅπουδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκεται, ὅπουθενδήποτε καὶ ἂν προέρχεται. Ἰδιαιτέρως δ' ἐκτιμῶμέν τινες τῶν ἐνταῦθα σοφωτάτων καθηγητῶν καὶ συγχαίρομεν τὴν Ἐκκλησίαν Βουλγαρίας καὶ τὸν Ἀγιώτατον Πατριάρχην δι' αὐτοὺς καὶ τὸ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔργον των.

Παρακαλῶ, μὴ θεωρήσητε ὅτι κάνω μάθημα εἰς τοὺς καθηγητάς. "Οχι! Ἡθέλησα ἀπλῶς νὰ ἐκφράσω

μὲ ὀλίγα λόγια τὴν χαρὰν μου διὰ τὴν ἐδῶ ἐπίσκεψίν μου μετὰ ἐκλεκτῶν περὶ ἐμὲ ἐκπροσώπων τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ διατρανώσω τὴν ἱκανοποίησιν Αὐτῆς, διότι ἐντὸς βραχυτάτου ἴσως χρόνου Ἀρχιερεῖς καὶ θεολόγοι, Ἕλληνες καὶ Βούλγαροι καὶ Ρῶσοι καὶ Ρουμᾶνοι καὶ Σέρβοι κ.λπ. θὰ ἐγκύφωμεν ἀδελφωμένοι, ὡς εἰς ἄνθρωπος, εἰς τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸν πόνον, τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἀγωνίαν τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Χριστόν, χάριν τῆς ἀληθείας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Καὶ εἴθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ διὰ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου.

Ἐπηρεολούθησε δεξίωσις καὶ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ Συλλόγου τῶν καθηγητῶν καὶ ἐπίσκεψις τοῦ παρὰ τῇ Θεολ. Ἀκαδημίας Μουσείου ἱερῶν εἰκόνων.

Π α ρ ἄ τ ῶ κ. Ζί φ κ ω φ.

Ἐν συνεχείᾳ περὶ ὥραν 11.00 ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησι. ἀντιπροσωπεῖα ἐγένετο δεκτὴ εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας κ. Θεοδώρου Ζίφκωφ, μόλις ἐπανακάμψαντος ἐκ τοῦ εἰς Τουρκίαν ταξιδίου του.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνομιλιῶν μετὰ τοῦ Ἐξοχ. κ. Ζίφκωφ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀντιπροσωπεῖας τῆς Ἑλλάδος ἐπεκράτησε ἐγκαρδιότης, τὸν τόνον τῆς ὁποίας ἔδωσε πρῶτος ὁ Πρόεδρος Ζίφκωφ, μετὰ καταφανοῦς εὐχαριστήσεως ἀναμνησθεῖς τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐπισκέψεώς του, καὶ πολυειδῶς ἐκφράσας τὴν ἱκανοποίησίν του διὰ τὴν εὐκαιρίαν τῆς μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐπικοινωνίας. Εἰς τὴν παρὰ τῷ Ἐξοχ. Προέδρῳ κ. Ζίφκωφ ἀκρόασιν ἦσαν παρόντες ἡ Α.Μ. ὁ Πατριάρχης Μάξιμος μετὰ τινων Βουλγάρων Ἱεραρχῶν, ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Κρατικοῦ Συμβουλίου Στρατηγὸς Ἰβάν Μιχαήλωφ, ὁ ἐξοχ. Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλέξιος Στεφάνου, ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ζητημάτων ὑπεύθυνος κ. Στόινο Μπαρῦμωφ, ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀθήναις Βουλγαρικῆς Πρεσβείας κ. Πέτρος Εὐθύμωφ.

Τὸ ἐπίσημον γεῦμα.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ περὶ ὥραν 13.00 πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ καὶ τῆς σὺν αὐτῷ Ἀντιπροσωπεῖας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρετέθη εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον «Σόφια» Γεῦμα ἐπίσημον ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας κ. Νικολάου Μῆντσεφ (τέως πρέσβευς εἰς Ἀθήνας), εἰς τὸ ὁποῖον προσεκληθῆσαν καὶ παρεκάθησαν οἱ κάτωθι:

1. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ μετ' ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἀκολουθίας αὐτοῦ.

2. Ο άγιώτατος Πατριάρχης Σόφιας και πάσης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος μεθ' άπάσης τής περι αυτόν Ίεραρχίας τής Βουλγαρικής Όρθοδόξου Έκκλησίας, ήτοι τών Σεβ. Μητροπολιτών και Τιτουλαρίων Ίπισκόπων και πολλών άλλων έπισήμων προσωπικοτήτων του Πατριαρχείου.

3. Από βουλγαρικής πολιτικής πλευράς.

α) ο Στρατηγός Ίβάν Μιχαήλωφ, μέλος του Πολ. Γραφείου τής Κ. Ε. του Κομμουνιστικού Κόμματος Βουλγαρίας και Άντιπρόεδρος του Συμβουλίου του Κράτους,

β) ο κ. Νικ. Γεωργίεφ, μέλος του Συμβουλίου του Κράτους και άντιπρόεδρος του Έθνικού Συμβουλίου του Πατριωτικού Μετώπου,

γ) ο παραθέτων τὸ γεῦμα έξ όνόματος τής Κυβερνήσεως έξοχώτατος ύφυπουργός κ. Νικ. Μήντσεφ,

δ) ο κ. Στόινο Μπαρύμωφ, Πρόεδρος τής Έπιτροπής επί τών θεμάτων τής Βουλγαρικής Όρθοδόξου Έκκλησίας,

ε) ο κ. Βασίλειος Βασίλεφ, Άντιδήμαρχος Σόφιας,

στ) ο κ. Σλάφτσο Βάσεφ, Πρόεδρος τής Έπιτροπής Βαλκανικής συνεργασίας και κατανόησης.

ζ) ο κ. Δημήτριος Βρατάνωφ, Πρόεδρος τής Έπιτροπής Άσφαλείας και Συνεργασίας έν Εύρώπη,

η) ο κ. Βασίλειος Μπαλέφσκι, Άντιπρόεδρος τής Έπιτροπής Άλληλεγγύης μετά τών Έθνών Άσίας και Άφρικής,

θ) ο κ. Αιμίλιος Άλεξάνδρωφ, Προϊστάμενος τής Γενικής Διευθύνσεως έξωτερικών πολιτιστικών και τεχνικών σχέσεων,

ι) ο κ. Στάνκο Ράνγκιελωφ, Διευθυντής παρά τῷ Ύπουργείῳ Έξωτερικών,

Ο Μακ. Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος και ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Άθηνών κ. Σεραφείμ μετά του Προέδρου τής Λαϊκής Δημοκρατίας τής Βουλγαρίας κ. Ζίφκωφ και τών Σεβ. Μητροπολιτών Τριφυλίας κ. Στεφάνου και Άρτης κ. Ίγνατίου.

ια) ο κ. 'Ιβάν Δέλτσεφ, Διευθυντής του Τμήματος Διεθνών σχέσεων της 'Εθνικής 'Επιτροπής Προστασίας της Ειρήνης,

ιβ) ο κ. Νικόλαος 'Αρσένωφ και ιγ) Μπορίς Μήλεφ, ανώτεροι υπάλληλοι της 'Επιτροπής επί των θεμάτων της Βουλγαρικής 'Εκκλησίας,

και ιδ) ο κ. Πέτρος Εύθύμωφ, Γραμματέας μορφωτικών σχέσεων παρά τῇ ἐν 'Αθήναις Βουλγαρική Πρεσβεία.

4. 'Από 'Ελληνικής πλευρᾶς παρέστη ὁ ἐξοχώτατος Πρέσβυς κ. 'Αλέξιος Στεφάνου, οἱ Γραμματεῖς, οἱ στρατιωτικοί, ἐμπορικοὶ καὶ μορφωτικοὶ ἀκόλουθοι τῆς ἐν Σόφια Πρεσβείας.

Κατὰ τὸ γεῦμα αὐτὸ ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν Κυβέρνησιν Ὑφυπουργὸς κ. Μήντσεφ προσεφώνησε τὸν Μακ. 'Αρχιεπίσκοπον εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

'Αγιώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

'Αγαπητοὶ ξένοι,

'Εκπληρώνω τὴν εὐχάριστη δι' ἐμὲ ἐντολὴ μίαν ἀκόμη φοράν νὰ σᾶς χαιρετίσω μὲ τὸ καλῶς ὠρίσατε εἰς τὴν χώραν μας.

Μακαριώτατε, θεωροῦμεν τὴν ἐπίσκεψίν σας σὰν ἄλλο ἓνα ἐπιτυχὲς βῆμα στὴν ἀνάπτυξιν τῶν φιλικῶν σχέσεων στοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς ζωῆς, μιὰ καλὴ ἀτμόσφαιρα, τὴν ὁποίαν ἐφτιαξαν καὶ οἱ ἀμοιβαῖες ἐπισκέψεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κρατῶν μας κ. κ. Καραμανλῆ καὶ Ζίφκωφ.

'Η κυριαρχοῦσα τάσις στὴν ἀνάπτυξιν τῶν σχέσεων μας τελευταίως εἶναι ἡ φιλία, ἡ καλὴ γειτονία καὶ ἡ συνεργασία, μπροστὰ στίς ὁποῖες ἀνοίγονται εὐρεῖς ὁρίζοντες.

Πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ, ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις πολὺ ἐκτιμᾷ τὴν συμβολήν, τὴν ὁποίαν δίνουν οἱ δύο 'Εκκλησίες σ' αὐτὸ τὸ εὐγενὲς ἔργο. 'Εκτιμῶμεν καὶ ἡμεῖς ὑψηλὰ καὶ δεόντως τὴν προσωπικὴν συμβολὴν τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος διὰ τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν τῶν ὑψηλῶν στόχων. Πιστεύομεν ὅτι αἱ σχέσεις τῶν δύο 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν, μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν νέαν συνάντησιν, θὰ ἀναπτύσσονται ἀκόμη περισσότερο, γιατί εἶναι νέα καὶ πολύτιμη ἡ συμβολὴ διὰ τὴν στερέωσιν τῶν σχέσεων τῶν δύο γειτόνων καὶ

φίλων λαῶν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς εἰρήνης εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ τὸν κόσμον. 'Εκφράζω αὐτὴν τὴν πεποίθησιν, ἐπιτρέψατέ μου νὰ ὑψώσω τὸ ποτήρι διὰ τὴν ὑγείαν τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῆς ὑμετέρας 'Αγιότητος, διὰ τὴν ὑγείαν ὄλων τῶν παρόντων, διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ φίλου 'Ελληνικοῦ λαοῦ, διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς φιλίας καὶ τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο λαῶν, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συννεόησιν εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ τὸν κόσμον.

Εὐθὺς μετ' αὐτὸν τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ ἐξοχώτατος στρατηγὸς 'Ιβάν Μιχαήλωφ, ὅστις καὶ ὡς ὁ ὑψηλότερον ἰστάμενος τῶν Βουλγάρων πολιτικῶν ἐπισήμων προσφωνῶν εἶπε:

Θέλω πρὶν ἀπ' ὅλα νὰ ἐκφράσω τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Προεδρίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας. Νὰ ἐκφράσω τὴν ἱκανοποίησιν ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς 'Ορθοδόξου 'Ελληνικῆς 'Εκκλησίας μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν 'Αρχιεπίσκοπον 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφεῖμ εἰς τὴν λαϊκὴν Δημοκρατίαν Βουλγαρίας μετὰ ἀπὸ πρόσκλησιν τῆς ἡγεσίας τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας Βουλγαρίας μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πατριάρχη κ. Μάξιμον.

'Η Προεδρία τοῦ Κράτους καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς λαϊκῆς Δημοκρατίας Βουλγαρίας ἐκτιμοῦν τίς προσπάθειες τῶν 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν Βουλγαρίας καὶ 'Ελλάδος νὰ συμβάλλουν διὰ τὴν περαιτέρω στερέωσιν τῶν σχέσεων καλῆς γειτνιάσεως μεταξὺ τῶν 'Εκκλησιῶν καὶ τῶν Χωρῶν, διὰ τὸ καλὸ τῆς εἰρήνης καὶ τῶν δύο λαῶν μας.

Αὐτοὶ ἐκτιμοῦν τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α.Α. τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου εἰς τὴν 'Ελλάδα καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ὑμετέρας ἀντιπροσωπείας μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον κ. Σεραφεῖμ ὡς μίαν ἐκφρασίαν τῶν φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο 'Εκκλησιῶν, σχέσεων οἱ ὁποῖες συνοδεύονται καὶ μὲ συγκεκριμένα ἔργα εἰλικρινοῦς καὶ καρποφόρου συνεργασίας.

'Η χώρα μας, ἡ λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Βουλγαρίας, πάνω ἀπὸ τριάντα χρόνια ζῆ κατὰ κλίμα γενικῆς ἀλλαγῆς, ἡ ἑποία ἔφερε εἰς τὸν Βουλγαρικὸν λαὸν βαθεῖες καὶ σοβαρὲς καλύτερέσεις τοῦ ὕλικου του βίου, τοῦ πνευματικοῦ του πολιτισμοῦ καὶ ὤθησε πρὸς τὰ ἐμπρὸς δυνατὰ τὴν κοινωνικὴν ἐξέλιξιν τοῦ κράτους στὸ δρόμο τῆς εἰρήνης καὶ τῆς κοινωνικῆς προόδου. 'Η λαϊκὴ Δημοκρατία Βουλγαρίας μὲ μεγάλη ἱκανοποίησιν εἶδε τὰ ἀποτελέσματα τῆς συσκέψεως στὸ 'Ελσίνκι γιὰ ἀσφάλεια καὶ συνεργασία στὴν Εὐρώπη, καὶ σήμερον πολὺ εἰλικρινῶς ἀσχολεῖται γιὰ τὴν πραγματοποίησιν αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τῶν ἀποφάσεων δηλ. τῆς διασκέψεως καὶ καταβάλλει συνεχεῖς προσπάθειες νὰ ζῆ σὲ σχέσεις καλῆς γειτνιάσεως μὲ ὅλες τίς βαλκανικὲς χώρες.

Σ' αυτή τη σειρά σκέψεων θέλω να υπογραμμίσω ότι η επίσκεψις εις την Δημοκρατίαν τής Ελλάδος κατά τον μήνα Άπρίλιον του πρώτου άνδρος του κόμματος και του Κράτους κ. Ζίγκωφ ήταν μιá λαμπρή εκδήλωσις τής στερεάς θελήσεως τής λαϊκής Δημοκρατίας Βουλγαρίας να πραγματοποιή μιá εξωτερική πολιτική, που είναι πολú πρακτική και που ειλικρινά θέλει μιá πολúπλευρη συνεργασία με τον νότιο γείτονά της, με την φίλη χώρα σας τήν δημοκρατική Ελλάδα.

Θέλω να σημειώσω ότι κατά την επίσκεψίν του εις την χώραν μας ó Προθυπουργός τής Ελλάδος κ. Καραμανλής, για κοινή μας χαρά επίσης, δήλωσε ότι η Δημοκρατία τής Ελλάδος είναι έτοιμη να συνεργάζεται με τή λαϊκή Δημοκρατία Βουλγαρίας με πνεύμα κατανόησεως και καλής γειτνιασεως σε πολλούς τομείς.

Τελειώνων θα ήθελα να εύχηθώ, όπως ειπε και ó Μακαριώτατος κ. Σεραφείμ, όλοι ήμεις και κάθε ένας χωριστά σεις εις τον θρησκευτικόν τομέα και ήμεις εις τον κρατικόν τομέα να εργαζώμεθα όμου για

την στερέωσιν τής ειρήνης εις τα Βαλκάνια, την Εδρώπη και τον κόσμο, διότι αυτό απαιτούν τα συμφέροντα των δύο χωρών και να υψώσω το ποτήρι για το καλό των δύο λαών μας και την ειρήνη όλου του κόσμου.

Εις ταύτα ó Μακ. Άρχιεπίσκοπος άπήντησεν, ειπών:

Μακαριώτατε Πατριάρχα Βουλγαρίας κ. Μάξιμε,

Έξοχώτατε κύριε Άντιπρόεδρε,

Έξοχώτατε κ. Έπουργέ,

Έξοχώτατε κ. Πρόσβυ τής Ελλάδος,

Άγαπητοί Άδελφοί και συνδαιτυμόνες,

Είναι πολú μεγάλη ή χαρά μας, διότι, έπιτελούντες χρέος άδελφικόν, εύρισκόμεθα εις την φίλην ταύ-

Ή Α. Έξοχότης ó Άντιπρόεδρος του Κρατικού Συμβουλίου, Στρατηγός, Ίβάν Μιχαήλωφ, εν μέσω των Προκαθημένων των δύο άδελφών Έκκλησιών Ελλάδος και Βουλγαρίας, ως και λοιπών επισήμων, κατά το γεύμα εις το Ξενοδοχείον «Σόφια».

την Χώραν, προσκεκλημένοι τοῦ πεφλημένου ἡμῶν ἀδελφοῦ, τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σεβασμίου Πατριάρχου Σόφιας καὶ Πάσης Βουλγαρίας κ. Μ α ξ ί μ ο υ.

Αἱ σχέσεις τῆς χώρας μας μετὰ τῆς γείτονος Βουλγαρίας καθίστανται συνεχῶς καὶ περισσότερον στεναὶ καὶ ὀσημέραι πολυμερέστεραι.

Ἦδη αἱ δύο γείτονες χώρες ἔχουν φθάσει εἰς τὸσον εἰλικρινῆ συνεργασίαν, ὥστε νὰ δυνάμεθα ἀφόβως νὰ λέγωμεν, ὅτι εἶναι αὐτόχορημα ὑποδειγματικῆ. Τοῦτο δὲ περισσότερον παντὸς ἄλλου χαροποιεῖ ἡμᾶς, τοὺς προἰσταμένους τῶν Ἐκκλησιῶν.

Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἦσαν καὶ εἶναι ἀδελφαί. Δηρημένοι τοῖς σώμασιν, ὡς Ἀδοκέφαλοι. Ἠνωμένοι τῷ Πνεύματι, ὡς μέλη καὶ κλάδοι τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Οὐσιαστικῶς εἶναι μία Ἐκκλησία, διότι μία εἶναι ἡ Πίστις καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, τὸ διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν λαλήσαν.

Εἴμεθα κλάδοι τῆς μιᾶς ὑπερφανοῦς θείας ἀμπέλου, τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ. Στριζόμεθα εἰς τὴν αὐτὴν ἀγίαν Ρίζαν, τοὺς Πατέρας τῶν ἁγίων Ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Καὶ ἔχομεν τὸν αὐτὸν κορμόν, ἀφ' οὗ ἔβλαστήσαμεν, τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν σεβασμίαν Μητέρα μας, ἣτις, κατὰ τὸν μακαριστὸν ἐν Πατριάρχαις Ἀθηναγόραν, ἔχει ὡς θυγατέρα πρωτότοκον, τὴν Ἁγίαν Ἀδοκέφαλον Πατριαρχικὴν Ἐκκλησίαν Βουλγαρίας, ἣτις κατὰ τοῦτο εἶναι εἰς ἡμᾶς σεβαστή.

Ἡ πάλη μετὰ τῶν Ἐθνῶν οὐδένα θλίβει τόσο, ὅσον τοὺς ἔχοντας Πνεῦμα Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς κατεδίκασε κάθε μορφὴν καταπίεσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως. Ἐκήρυξε δὲ τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶναι Βασιλεία ἀγάπης, εἰρήνης, δικαιοσύνης καὶ βασιλεία θυσίας. «Οἴδατε!» εἶπεν ὁ Σωτὴρ, «ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν. Καὶ οἱ κατεξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται αὐτῶν καλοῦνται. Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν». Ὁ Ποιμὴν ὁ καλός, ὅχι μόνον δὲν ἐκμεταλλεύεται τὰ πρόβατά του, ἢ ἀπλῶς τὰ διοικεῖ καλῶς, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων, ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσι. Καὶ προσέχεται συνεχῶς καὶ ἀκαταπαύστως ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ ἰδίᾳ ὑπὲρ τῆς ἀγάπης καὶ συνεργασίας μετὰ τῶν Χωρῶν τῶν Ὁρθόδοξων Λαῶν, ὥστε καὶ νὰ δύνανται νὰ στηρίζονται ἢ μία εἰς τὴν συμπαράστασιν τῆς ἄλλης.

Ἀκριβῶς δὲ δι' αὐτό, ὁ θρίαμβος τῆς ἀγάπης οὐδένα συγκινεῖ καὶ εὐχαριστεῖ τόσο, ὅσον τοὺς μετὰ τοῦ Θεοκλήρονος Ἀποστόλου Παύλου πιστεύοντας καὶ διακηρύσσοντας, ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸς καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς τελειότητος.

Ἐντεῦθεν καὶ ἐκτιμῶμεν δεόντως τὸ γεγονός, ὅτι

ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας δὲν ἴσταται ἀδιάφορος θεατὴς τῶν καλῶν, μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, σχέσεων, ἀλλὰ ὑποβοηθεῖ ταύτας πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως. Διὸ καὶ κάμνομεν θερμότητιν ἰκεσίαν πρὸς τὸν δυνάμενον τὰ πάντα καὶ ἐνεργοῦντα ἐν ἡμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ ὄλων τῶν καλῶν καὶ σωτηριωδῶν σκοπῶν, ἵνα φωτίξῃ καὶ ἀγιάξῃ τοὺς Κυβερνήτας τῶν δύο Ἐθνῶν, ὥστε δι' αὐτῶν οἱ φίλοι καὶ ὁμόδοξοι γείτονες Λαοὶ νὰ ὀδηγῶνται εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ θελήματος τοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶναι ἀγάπη, εἰρήνη, συνεργασία.

Ἡμεῖς εἴμεθα δοῦλοι Χριστοῦ, κήρυκες τοῦ Στανροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως καὶ οὐδὲν πλέον. Ὑπηρέται τῆς Ἀγάπης Του, ἀλλὰ καὶ ἐτι πλέον! Θανμαστὰ καὶ ἔρασταὶ τοῦ καλοῦ, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὅπουδήποτε καὶ ἂν αὐτὰς συναντῶμεν.

Ἐξοχώτατε Κύριε Ὑπουργέ,

Δεχθῆτε τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν δι' ὅσα, ἐντολῆ τῆς Κυβερνήσεως Ὑμῶν καὶ προσωπικῆ Ὑμῶν πρωτοβουλία, ἐπράξατε ὑπὲρ ἡμῶν, τιμῶντες τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν διακόνημα, καὶ διαβιβάσατε αὐτὰς εἰς τοὺς ἀξιῶν ἡγέτας τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας.

Ἡμεῖς προσωπικῶς, ὡς Χριστοῦ διάκονοι, βαθύτατα ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν ζωσαν πραγματικότητα τῆς φιλίας, εἰρήνης καὶ συνεργασίας τῶν φίλων Χωρῶν μας, ἀλλὰ καὶ θιασῶται μείζονος καὶ εὐρύτερας, αἰρόντες μετ' εὐφροσύνης τὸ ποτήριον προπίνομεν, ὑπὲρ τοῦ ἀξιοθέου καὶ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου κ. Μ α ξ ί μ ο υ, καὶ ὄλων τῶν συνεργῶν αὐτοῦ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ἐδαγγελίῳ ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων, ὑπὲρ τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας κ. Θεοδώρου Ζίφκοφ καὶ τῶν ἀξίων συνεργατῶν του, τῶν ἀξιομημονεῶν πρωτεργατῶν τῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς φιλίας καὶ συνεργασίας, ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας φίλης Ἐξοχότητος τοῦ προθύμου συμπαραστάτου τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας Βουλγαρίας εἰς τὰ προβλήματα τῆς καὶ ὑπερασπιστοῦ τῶν δικαίων τῆς, ὑπὲρ τῆς αἰωνίας φιλίας καὶ συνεργασίας τῶν Λαῶν μας εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς.

Τέλος, ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος ἀπήθυσε χαριετισμὸν πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνας, εἰπὼν:

Μακαριώτατε,

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐκπρόσωποι τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Ἐξοχώτατε κύριε Ἀντιπρόεδρε,

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

Ἐξοχώτατε κύριε Υφπουργέ,

Σεβασμιώτατοι,

Ἀξιότιμοι εκπρόσωποι τῆς κοινωρίας μας,

Ἀγαπητοὶ συνδαιτυμόνες,

Αἱ ἡμέραι αὐταὶ εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς καὶ δι' ὁλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν μας μίᾳ πραγματικῇ πανήγυρις, διότι ἀγαπητὸς καὶ πεοιπθῆτος ξένος μᾶς ἐπισκέπτεται ὁ ἠγαπημένος ἡμῶν ἀδελφὸς Μακαριώτατος Σεραφεῖμ καὶ οἱ ἄξιοι ἀδελφοὶ συνεργάται του εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς ζωῆς τῆς τόσον «πλησίον» μας Ἀρχιεπισκοπῆς Ἑλλάδος.

Μοῦ εἶναι πολὺ εὐχάριστος ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκφράσω διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν βαθεῖαν χαρὰν, τὴν ὁποίαν Σεῖς, Μακαριώτατε, καὶ ἡ ἐκ θεομονογῶν ἀγωνιστῶν τῆς προσεγγίσεως καὶ φιλίας τῶν λαῶν μας ἀκολουθία Σας μᾶς προσεφέρατε, γράφοντες εἰς τὸ χρονικὸν τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μας, νέαν φωτεινὴν σελίδα, ἡ ὁποία ἐγράφη μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης.

Ἡ καρδιά μου πληροῦται χαρᾶς ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ Κύριος μὲ ἠξίωσε νὰ συναντηθῶ καὶ συνδεθῶ μαζί σας εἰς τὴν ὠραίαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, τὴν καθέδραν Σας, ὅπου πέρσι μὲν ἠρξισαμεν τὸν ἀδελφικὸν ἡμῶν διάλογον εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀγάπης τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ λαῶν μας, ἐδῶ δὲ τώρα, κατὰ τὰς ὀλίγας αὐτὰς ἡμέρας, ἔχομεν τὴν δυνατότητα νὰ γνωρισθῶμεν καὶ συνδεθῶμεν ἀκόμη περισσότερον, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐδραιωθῇ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ τῇ ἐν γένει Κοινωνίᾳ μας, ἡ βαθεῖα ἐκτίμησις πρὸς τὸ πρόσωπόν Σας, τὸν ἄξιον Προωθιεράρχην τῆς ἀγίας Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ πιστὸν τέκνον ἐνὸς ἐνδόξου ἐν τῇ ἱστορίᾳ λαοῦ, ποῦ ἔδωκε τὴν πλοῦσίαν του προσφορὰν εἰς τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν.

Ἔτσι ὠρισεν ὁ Θεός, οἱ λαοὶ μας νὰ ζοῦν ὡς γείτονες· ὅμως ὁ καλὸς γείτων ἀξίζει πῶς πολὺ καὶ ἀπὸ τοὺς στενοὺς συγγενεῖς. Εἰς τὰς παροιμίας τοῦ Σολομῶντος ἀναγινώσκομεν, «κρείσσων φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν» (Παροιμ. 27,10) καὶ «εἰς πάντα καιρὸν φίλος ὑπαρχέτω σοι· ἀδελφοὶ δὲ ἐν ἀνάγκαις χρήσιμοι ἔστωσαν» (Παροιμ. 17,17). Ἡ ἀλήθεια αὐτῆ τοῦ θεοπνεύστου λόγου πολλὰκις ἐπεκρῶθη ἀπὸ τὴν ζωὴν. Οἱ λαοὶ μας εἶχαν κοινὴν πορείαν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῶν ζωῶν, τὴν πνευματικὴν τῶν ζωῶν καὶ τὸν πολιτισμὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτὴν κοινὴν θλιβερὰν μοῖραν, ἡ ὁποία καὶ τοὺς ἤνωσεν εἰς ἓνα φρόνημα καὶ μίαν καρδίαν, νὰ ἀγωνίζωνται ἀδελφωμένοι διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀπὸ τὴν ἄλλοεθνή κυριαρχίαν.

Σύγχρονός μας ἱστορικὸς γράφει, ὅτι «ποτὲ οἱ

βαλκανικοὶ λαοὶ δὲν ἠσθάνθησαν τόσον πολὺ ἠρωμένοι, ἐμπυχωμένοι ἀπὸ ἓνα σκοπὸν καὶ ἀγωνιζόμενοι δι' αὐτόν, ὅσον τὸ 1821. Αἱ μέχρι τότε ἔχθραι καὶ διχόνοιαι ἐλησμονήθησαν, ἐδόθησαν τὰ χέρια δι' ἀδελφοποιῶν καὶ οἱ δοῦλοι ἀνεμείνναν τὸ αἷμα τῶν ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας. Πρὸς τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα κατῆλθον χιλιάδες Βούλγαροι». Ὁ Κυπριανὸς Ρομπέρτ, ἱστορικὸς καὶ συγγραφεὺς («Ὀδοιπορικὸν» παρατηρεῖ. «Οἱ βούλγαροι «χαιδοῦτοι» ξεπετάχτηκαν, ὅταν ὁ θόρυβος τῆς Ἑλληνικῆς ἐξεγέρσεως τοῦ 1821 ἔφθασε στὶς σπηλιές τους».

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν προετοιμασίαν τῆς Ἀπριλιανῆς Ἐπαναστάσεως, τῆς ὁποίας τὰ 100 ἔτη εορτάζομεν κατ' αὐτὰς, ὡς καὶ εἰς τὴν Βουλγαρικὴν ἐξέγερσιν τοῦ 1877-1878 ἔλαβον μέρος καὶ Ἕλληνες ἐθελονταί. Τὰ παραδείγματα φιλίας, κοινοῦ ἀγῶνος, ἐνιαίων ἰδεῶν διὰ τοὺς λαοὺς μας δὲν εἶναι κάτι τὸ μικρὸν. Θὰ τοὺς ἐμπνέουν πάντοτε εἰς τὴν κοινὴν τῶν πορείαν!

Τὸ καλὸν πνεῦμα δημιουργεῖ τοὺς καλοὺς χρόνους διὰ τοὺς λαοὺς. Αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν πνεῦμα τοῦ παρελθόντος καὶ πάλιν εὐρίσκει τὴν θέσιν του εἰς τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις μας ὡς γειτόνων καὶ εἶναι ἡ ἐγγύησις διὰ μίαν εὐτυχημένην περίοδον. Πέρσι, Μακαριώτατε, ὡς ξένος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐδοκίμασα τὸ «χάδι» τῆς ἐγγενικῆς ψυχῆς Σας. Ἰδιαιτέραν στοργὴν ἔδειξαν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς συνοδοὺς μου οἱ μικροὶ καὶ μεγάλοι συνεργάται σας εἰς τὸν θεῖον ἀμπελῶνα. Καὶ ἐγὼ ἐδεχόμην μὲ καρδίαν γεμάτην ἱκανοποίησιν τοὺς χαιρετισμοὺς τῶν ἀπλοϊκῶν ὁμοεθνῶν σας εἰς κάθε ἀπροσχεδίαστον ἐπικοινωνίαν μαζί των. Ἡ χαρὰ τῶν διὰ τὴν ἐπικοινωνίαν των μαζί μου ἐγλύκαινε τὴν ψυχὴν μου. Ἐπέστρεψα εἰς τὴν πατρίδα μου «μὲ φτερά», ἀπὸ ὅλα ὅσα ἤκουσα ἐκ μέρους τῶν ὑψηλὰ ἱσταμένων ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἡγετῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τῆς φιλίας, τῆς καλῆς μας γειτνιάσεως. Ἀλλ' αὐτὸ μᾶς διδάσκει καὶ ἡ κοινὴ μας πίστις διὰ τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Παύλου: «τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους» (Ρωμ. 14,19). Αὐτὸ ἐπιθυμοῦν καὶ οἱ λαοὶ μας, οἱ ὅποιοι ζοῦν μὲ τὴν ἰσχυρὰν ἐλπίδα δημιουργίας ὅλο καὶ πῶς φωτεινῶν προϋποθέσεων εἰρήνης καὶ εἰρηνικῆς διαβιώσεως διὰ τὰς μελλούσας γενεάς.

Πρὸ τινοῦ ὁ ἐξοχώτατος πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας Βουλγαρίας κ. Θεόδωρος Ζίφκωφ ἐπεσκέφθη τὴν γείτονα καὶ φίλην Ἑλλάδα. Ἡ θριαμβευτικὴ ἀντήχησις τῆς ἐπισήμου αὐτῆς ἐπισκέψεως ἔγινε δεκτὴ μὲ ἱκανοποίησιν ἀπὸ ὁλόκληρον τὴν χώραν μας, διότι αἱ σχέσεις αὐταὶ ἤνοιξαν τὰς πόλεις τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ φιλίας, ποῦ ὅλοι νοσταλγοῦν. Αἱ σχέσεις αὐταὶ εἶναι ἡ φωνὴ τῆς συνέσεως, ποῦ ἤδη κυριαρχεῖ μεταξὺ τῶν ἡγετῶν τῶν δύο γειτόνων χωρῶν μας καὶ ὁδηγεῖ αὐτοὺς εἰς τὸν φωτόλουστον δρόμον τοῦ καλοῦ καὶ τῆς εἰρήνης.

Σήμερον, ὁ πόλεμος ὡς μέσον ρυθμίσεως τῶν διε-

θνών σχέσεων έχει αποκηρυχθή. Εἰς τὸν οὐράνιον θόλον λάμπουν αἱ θερμαὶ ἀκτῖνες, πὸν λυώνουν τοὺς πάγονος τοῦ ψυχροῦ πολέμου. Ἐνας δροσερὸς ἄνεμος διώχνει τὴν θύελλαν καὶ τὰ ἀπειλητικὰ νέφη, πὸν ὡς δαμόκλειος σπάθη ὑφούντο ἐπάνω ἀπὸ τὴν τύχην ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Ἡ ἀδρα τῆς εἰρήνης σβήνει τὰς πυρίνας ἐστίας τοῦ πολέμου. Καὶ ἡ κατανόησις νικᾷ τὰς πονηρὰς μεθοδεῖας τοῦ Διαβόλου. Εἶθε δὲ νὰ δώσῃ ὁ Θεός, ποτὲ πλέον νὰ μὴ σηκωθῇ εἰς τὴν γῆν ἀδελφοκτόνος μάχαιρα! Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἄς συνεργήσουν ἐν ὁμοφροσύνῃ καὶ αἱ ἀδελφαὶ καὶ γείτονες Ἐκκλησίαι μας!

Ἐγείρω τὴν πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ Μακαριωτάτου Σεραφεῖμ, τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν ξένου καὶ ἀδελφοῦ, εὐχόμενος ὑγείαν, μακροημέρευσιν καὶ πνευματικὴν εὐρωστίαν, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑψηλῆς του Προθεραρχικῆς διακονίας, διὰ τὴν πρόοδον τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἐν ἀγάπῃ ἐνότητα μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μας.

Ἐγείρω πρόποσιν ὑπὲρ τῶν συνόδων αὐτοῦ Σεβασμιωτάτων ἀδελφῶν καὶ λοιπῶν ἀγαπητῶν μας ξένων, καὶ δι' ὅλους τοὺς ὀρθοτομοῦντας τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἐπισκόπους τῆς Ἑλλάδος, πὸν κηρύσσουν πιστῶς τὸν λόγον τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης μεταξὺ τῶν ἐγγύς καὶ τῶν μακρῶν.

Ἐγείρω πρόποσιν ὑπὲρ τῶν ἡγετῶν τῶν Κρατῶν τῶν δύο χωρῶν μας, Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος, ὑπὲρ τοῦ παραθέσαντος τὴν τράπεζαν ταύτην ἐξοχωτάτου κ. Μήντσεφ, ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ φίλου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὑπὲρ τῆς φιλίας καὶ κατανοήσεως μεταξὺ τῶν λαῶν μας καὶ ὑπὲρ τῆς συνεργασίας καὶ τῆς ἀνάδου των.

Σύσκεψις - Ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων.

Τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ἐγένετο ἐπίσκεψις εἰς τὴν ἑπαυλίαν τοῦ Μακ. Πατρ. κ. Μάξιμου, ὀλίγα χιλιόμετρα τῆς πόλεως Σόφιας ἀπεχούσης, ἐνθα πλησίον καὶ ἡ γυναικεία Ἱερὰ Μοῦνη Δραγολέφτου, ὅπου ἐγένετο προσκύνημα καὶ προσφώνησις τῆς Ἡγουμένης καὶ ἀντιφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀθηνῶν, ἐξάραντος δι' ὀλίγων τὸ Μοναχικὸν ἰδεῶδες.

Ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουλγαρίας ἐγένοντο συνομιλίας ἐπὶ Ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, ἐν τέλει τῶν ὁποίων ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος προσέφερε δῶρα.

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον ΣΟΦΙΑ ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Στεφάνου παρέθεσεν ἐπίσημον γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν μέσῳ κλίματος Ἑλληνικῆς ἐγκαρδιότητος, εἰς τὸ ὁποῖον μετείχον καὶ οἱ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸν Πατριάρχην κ. Μάξιμον καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Βουλγαρίας, με ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. Μπαρῦμοφ.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ Δείπνου ὁ Πρέσβυς κ. Στεφάνου προσεφώνησε τοὺς συνδαιτυμόνας εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Ἀγιώτατε,

Μακαριώτατε,

Κύριε Ὑφυπουργέ Ἐξωτερικῶν,

Κύριε Μπαρῦμοφ,

Σεβασμιώτατοι,

Θεοφιλέστατοι καὶ Πανοσιολογιώτατοι τῶν Ἐκκλησιῶν Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος,

Ἀγαπητοὶ ὁμοτράπεζοι,

Μεγάλῃ εἶναι ἡ χαρὰ μου ἀπόψε, διότι μοῦ ἔλαχε ὁ κλῆρος νὰ παρίσταμαι ὡς Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος, μάρτυς τῆς πρώτης ἐπισκέψεως εἰς τὴν Βουλγαρίαν τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ μεγάλης ἀντιπροσωπείας, κατόπιν τῆς ἐγγενοῦς προσκλήσεως τοῦ Ἀγιοτάτου Πατριάρχου τῆς Βουλγαρίας, εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς περυσινῆς του ἐπισκέψεως εἰς Ἑλλάδα.

Μέσα εἰς αὐτὸ τὸ 5ῆμερον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐδόθη ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς προκαθημένους τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν νὰ ἔλθουν εἰς πραγματικὰς σχέσεις ἀγάπης, νομίζω ὅτι διεξημερεύω τὰ αἰσθήματα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, ἂν ὑπογραμμίσω καὶ ἐγὼ τὴν ἐντυπωσιακὴν ὑποδοχὴν καὶ τὰς ἐπιδαφιλεύσεις, αἱ ὁποῖαι κατέστησαν παροιμιώδη τὴν βουλγαρικὴν φιλοξενίαν.

Ἡ κοινωμία ἀγάπης, ἡ ὁποία ἐπεσφραγίσθη ὑπὸ τῶν προκαθημένων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἔρχεται νὰ στερεώσῃ ἔτι περαιτέρω τὰς σχέσεις φιλίας, καλῆς γειτονίας καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο λαῶν, τὰς ὁποίας ἀνταντικῶ ἄλλωστε ἡ ἐγκαινιασθεῖσα ἀπὸ πέρουσι πολιτικὴ συσφίξεως τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας κατόπιν τῶν ἐκατέρωθεν φωτισμένων ἐνεργειῶν τοῦ Προέδρου Ζίφκοφ καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Καραμανλῆ. Ὅπως μᾶς εἶπε σήμερον τὴν πρωτίαν ὁ Πρόεδρος Ζίφκοφ, ἡ σύσφιξις αὐτῆ τῶν σχέσεων ἐνισχύεται ἔτι περαιτέρω διὰ τῆς προσωπικῆς φιλίας, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη μεταξὺ τῶν δύο ἡγετῶν.

Ὡς ἐκπρόσωπος τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας μοῦ εἶναι ἰδιαίτερος εὐχάριστος νὰ διαπιστώνω ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔρχεται ὡς ἀρωγὸς καὶ συμπαραστάτης τῆς προσπάθειας ἐμπειδώσεως τῆς εἰρήνης καὶ εὐημερίας τῶν δύο λαῶν.

Ἐπ' αὐτοῦ πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι αἱ ἀνταλλαγεῖσαι ἀπὸ χθὲς τὸ ἐσπέρας προσφωνήσεις μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀποτελοῦν ἐπιπροσθέτως καὶ μίαν πολῦτιμον μαρτυρίαν θελήσεως τῶν ποιμνίων των νὰ συμπορευθοῦν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εἰρηνικῆς καὶ ἐποικοδομητικῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς πολυπλεύρου συν-

εργασίας, ἵνα καὶ αἱ δύο ὁμόδοχοι Ἐκκλησίαι συμβάλουν καὶ ἀπὸ τῆς ἰδικῆς των πλευρᾶς εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ αἰσθήματος ἀσφαλείας εἰς τὰ Βαλκάνια, τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν Κόσμον.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι αἱ ἐπισφραγισθεῖσαι σχέσεις ἀγάπης μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν θὰ ὑποβοηθήσουν σημαντικῶς τὸ ἔργον τῶν δύο Κυβερνήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐργάζονται ἀκαταπαύστως διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἤδη ἀρίστου κλίματος εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Αἱ ὑπὸ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀναπεμπόμεναι εὐχὰι ὑπὲρ εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον ἀπηχοῦν τὰς ἐλπίδας μας περὶ ἐνὸς μελλοντικοῦ κόσμου, διαπνεομένου ὑπὸ ἀγάπης, στηρίζονται δὲ εἰς τὴν πρόσθετον πείραν ἐνὸς πλουσίου ἱστορικοῦ παρελθόντος τῶν δύο λαῶν.

Ἐγείρω τὸ ποτήριον ὑπὲρ τῆς υἡείας τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος καὶ τῆς προσωπικῆς εὐημερίας τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Βουλγαρίας, ὑμῶν κύριε Ὑφυπουργὲ καὶ κύριε Μπαράμωφ, τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῶν μελῶν τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ ὄλων τῶν παρισταμένων.

Εἰς ταῦτα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀπήντησεν ὡς ἀκολούθως:

Μακαριώτατε Πατριάρχα Βουλγαρίας, ἀγαπητὲ ἐν

Χριστῷ ἀδελφὲ κ. Μάξιμε,

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόσβν,

Σεβασμιώτατοι,

Πανοσιολογιώτατοι,

Ἐντιμότατοι καὶ ἀγαπητοὶ συνδαιτυμόνες,

Εἶναι πολὺ εὐχάριστον ὁ φιλοξενούμενος νὰ μεταβάλλεται εἰς φιλοξενούντα, τῇ εὐγενεῖ μερίμνῃ ἄλλων.

Καὶ εἶναι τοῦτο τόσο περισσότερο εὐχάριστον, ὅσον περισσότερο εὐρίσκεται μέσα εἰς ἐν κλίμα ἀμοιβαιότητος, τιμῆς καὶ ἀγάπης ἀληθινῆς.

Τὸ κλίμα αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ φυσικὸν περιβάλλον τῆς παρουσίας μου ἐπισκέψεως εἰς τὴν γείτονα καὶ φίλην ταύτην χώραν τῆς Βουλγαρίας, ὡς προσκεκλημένου τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου κ. Μαξίμου. Εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι, πόσον αἱ σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς ἔχουσαι ὑπόβαθρον τὸ ἀρραγὲς τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως, εἶναι ἀκράδαντοι καὶ ἀσάλευτοι. Τὰς σχέσεις αὐτὰς ἢ προσωπικὴ ἐπικοινωνία, ἢ προσωπικὴ φιλία, ἢ συνεχῆς σχεδὸν μεταξὺ

τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀλληλογνωριμία διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων, τὰς καθιστᾷ ἐγκαρδίους, προσθέτει δὲ καὶ ἓνα χρῶμα προσωπικόν.

Θὰ προσθέσω κατὶ ἀκόμη. Τὸ πλαίσιον τῆς μεταξὺ τῶν δύο Ἐθνῶν καὶ χωρῶν φιλίας καὶ συνεργασίας, ἢ εἰς ἀνώτατον ἐπίπεδον ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἐξοχωτάτων κ. κ. Προέδρου Θεοδώρου Ζίφκωφ καὶ Προϋπουργοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ, περιθροικῶναι τὴν ἐπικοινωνίαν μας ἀπὸ τὰς μεμφυμοιρίας τῶν ἐστερημένων τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, ποῦ εἶναι ἀγάπη πρὸς πάντας.

Μέσα εἰς τὸ πλαίσιον αὐτό, ἐξοχώτατε κ. Πρόσβν, ἢ πρωτοβουλία Σας νὰ μᾶς συγκαλέσητε ἐδῶ, διὰ νὰ ἐκδηλώσητε μὲ μίαν ἄκρως ἐκφραστικὴν χειρονομίαν, τὴν τιμὴν καὶ εὐλάβειάν Σας πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας, τὴν ἡμετέραν μετριότητα καὶ τοὺς σεβασμιωτάτους ἐκατέρωθεν Ἱεράρχας, καὶ τονίσητε ἅπαξ ἔτι τὴν χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν τοῦ Ἔθνους διὰ τὴν συνεχῆ ἐπέκτασιν τῆς συνεργασίας τῶν δύο ἀπὸ μακροῦ φίλων Χωρῶν, κρίνεται ἀπὸ ἡμᾶς, ποῦ θέλομεν νὰ εἴμεθα κατὰ τὰς παραγγελίας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, «εἰρηνοποιοί», ἀξία πάσης ἐπικροτήσεως.

Μὲ τὴν πεποιθήσιν ἐντεῦθεν, ὅτι ἐκφράζω καὶ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σεβασμίον μοι Πατριάρχου κ. Μαξίμου καὶ τῶν ἐκλεκτῶν συνοδῶν μου σεβ. Μητροπολιτῶν καὶ κληρικῶν τὰ φρονήματα, παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰς ὀλοθέριμους εὐχαριστίας ὄλων μας καὶ τὴν θερμὴν εὐχὴν, ὅπως ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἢ μεταξὺ τῶν δύο Ἐθνῶν φιλία ἐμπλουτίζεται, ἢ ἐπικοινωνία τῶν ἡγετῶν τῶν Δημοκρατιῶν Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος γίνεται πυκνοτέρα, ἢ εἰς τὴν χώραν ταύτην τόσο καρποφόρος διακονία τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος καὶ τῶν ἐκλεκτῶν συνεργατῶν σας, εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ὁποίων βλέπομεν τοὺς θερμογρογούς, πιστοὺς καὶ ἀφωσιωμένους λειτουργοὺς τῆς Ἑλληνοβουλγαρικῆς φιλίας καὶ τῆς πατρίδος μας, γίνεται συνεχῶς περισσότερο πλουσία.

Ἡ εὐλογία τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου καὶ ἡ ἡμετέρα εὐχὴ θὰ Σᾶς συνοδεύουν.

* * *

Ἡ ἐπομένη, ἡμέρα Τρίτη, 8ῃ Ἰουνίου, ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ἐν Σόφια παρουσίας τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἔλαβε χώραν ἀποχαιρετιστήριος δεξίωσις εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὁποίας ἐμεσολάβησεν ὀλίγη ἀνάπαυσις ἐν τῷ οἰκείῳ καταλύματι καὶ σχετικὴ προετοιμασία δι' ἀναχώρησιν καὶ ἐπιστροφήν εἰς Ἑλλάδα, ἣτις ἤρχισε δι' ἐκκινήσεως ἐκ τοῦ Ξενοδοχείου ΒΑΛΚΑΝ τὴν 12.30 μ.μ. διὰ τὸν ἀερολιμένα Σόφιας, ὅπου συνώδευσαν ἡ Α. Μακ. ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος μετὰ τῆς συνοδείας του καὶ ὁ Πρόσβν τῆς Ἑλλάδος κ. Στεφάνου μετὰ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς ἐν Σόφια Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Έκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀνταποδίδει τὴν
ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου τῆς Βουλγαρίας
κ. Μ α ξ ί μ ο υ.